

ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

Τμήμα Γεωγραφίας

**ΤΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΠΑΡΑΝΟΜΗΣ ΔΙΕΛΕΥΣΗΣ
ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ ΣΤΟΝ ΕΛΛΑΔΙΚΟ ΧΩΡΟ ΜΕΣΩ ΤΩΝ
ΘΑΛΑΣΣΙΩΝ ΣΥΝΟΡΩΝ**

Πτυχιακή Εργασία της Αθανασοπούλου Ιωάννας

Αθήνα, Μάρτιος 2013

ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

Τμήμα Γεωγραφίας

**ΤΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΠΑΡΑΝΟΜΗΣ ΔΙΕΛΕΥΣΗΣ
ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ ΣΤΟΝ ΕΛΛΑΔΙΚΟ ΧΩΡΟ ΜΕΣΩ ΤΩΝ
ΘΑΛΑΣΣΙΩΝ ΣΥΝΟΡΩΝ**

Πτυχιακή Εργασία της Αθανασοπούλου Ιωάννας
Επιβλέπων Καθηγητής: Κρητικός Γεώργιος (Επίκουρος Καθηγητής)

Αθήνα, Μάρτιος 2013

Πηγές εικόνων εξώφυλλου:

1. <http://borioipirotis.blogspot.gr/2011/01/263.html>
2. <http://www.ethnos.gr/article.asp?catid=22768&subid=2&pubid=63753927>
3. <http://www.enet.gr/?i=news.el.article&id=41409>
4. <http://www.attikipress.gr/33888/nayagoi-lathrometanastes-entopisthkan-sta-kythhra>
5. http://www.onalert.gr/stories/Oi_61_pnigmenoi_apokalypsan_polla_gia_to_rolo_ths_Toyrkias_sth_lathrometanasteys
6. <http://www.radiokalloni.gr/archives/94452>
7. <http://892fm.blogspot.gr/2011/04/5.html>
8. <http://www.i-live.gr/th-skafo-bythistike-lathrometanastes/>
9. <http://www.inews.gr/101/entopistikan-skafi-me-lathrometanastes.htm>
10. <http://www.ethnos.gr/article.asp?catid=22768&subid=2&pubid=63761706>
11. <http://www.youtube.com/watch?v=jmPkt82-BRs>

Πίνακας Περιεχομένων:

Πρόλογος.....	6
Περίληψη.....	7
Abstract.....	8
Εισαγωγή.....	9
Κεφάλαιο 1 ^ο : Μικτές Ροές Παράνομα Μετακινούμενων Αλλοδαπών.....	13
1.1. Πρόσφυγες.....	14
1.2. Μετανάστες.....	15
1.3. Θύματα Trafficking.....	17
1.4. Τρομοκράτες – Διωκόμενοι.....	19
Κεφάλαιο 2 ^ο : Παράνομη Είσοδος – Έξοδος Αλλοδαπών μέσω θαλάσσης στον ελλαδικό χώρο.....	21
2.1 Η κατάσταση στην Μεσόγειο.....	22
2.2 Παράγοντες που συντέλεσαν / συντελούν στην εμφάνιση και όξυνση του φαινομένου στην Ελλάδα.....	23
2.3 Διαδρομές.....	25
2.4 Μορφές - οργάνωση παράνομης διέλευσης.....	27
2.5 Παράνομη Είσοδος.....	29
2.6 Απόπειρα παράνομης εξόδου.....	38
Κεφάλαιο 3 ^ο : Αντιμετώπιση – Διαχείριση φαινομένου	43
3.1. Λιμενικό Σώμα – Ελληνική Ακτοφυλακή.....	43
3.2. Frontex.....	48
Συμπεράσματα.....	53
Βιβλιογραφία	56
Παράρτημα Α΄: Ευρωπαϊκή και Ελληνική Νομοθεσία.....	60
Παράρτημα Β΄: Ερωτηματολόγιο.....	65
Υπόμνημα Πινάκων.....	70

Βασικές Συντομογραφίες

Α.Λ.Σ. – ΕΛ.ΑΚΤ.	Αρχηγείο Λιμενικού Σώματος – Ελληνική Ακτοφυλακή
ΓΕΕΘΑ	Γενικό Επιτελείο Εθνικής Άμυνας
ΓΕΝ	Γενικό Επιτελείο Ναυτικού
ΓΕΣ	Γενικό Επιτελείο Στρατού
Δ.Α.	Διεύθυνση Ασφάλειας
ΔΙ.Π.ΘΑ.Σ.	Διεύθυνση Προστασίας Θαλασσίων Συνόρων
Ε.Ε.	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΕΛ.ΑΣ.	Ελληνική Αστυνομία
Ε.Μ.ΜΕ.ΔΙΑ.	Εργαστήριο Μελέτης της Μετανάστευσης και Διασποράς
ε/τ	ελληνοτουρκικά
Η.Ε.	Ηνωμένα Έθνη
θ/σ	θαλάσσια σύνορα
Κ-Μ	Κράτος – Μέλος
Υ.Ε.Ν.Α.Ν.Π.	Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής
Υ.Ν.Α.	Υπουργείο Ναυτιλίας και Αιγαίου
Υ.Π.τ.Π	Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη

Πρόλογος

Η εργασία αυτή, γράφτηκε προκειμένου να παρουσιάσει ζητήματα που αφορούν το φαινόμενο της παράνομης διέλευσης αλλοδαπών μέσω των θαλασσίων συνόρων της Ελλάδας, κατά την χρονική περίοδο από το 2001 έως και σήμερα, με αναφορά σε πληθυσμιακές ομάδες προερχόμενες από την Ασία, την Αφρική και την Μέση Ανατολή.

Η χρήση του όρου διέλευση, περιλαμβάνει για τον σκοπό της συγκεκριμένης εργασίας, κυρίως την παράνομη είσοδο από τα ανατολικά ελληνοτουρκικά θαλάσσια σύνορα και την απόπειρα παράνομης εξόδου από τα δυτικά ελληνο-ιταλικά θαλάσσια σύνορα της χώρας μας. Αναφορά ωστόσο γίνεται και στην παράνομη είσοδο από τα νότια θαλάσσια σύνορα και πιο συγκεκριμένα από τις βόρειες αφρικανικές χώρες.

Το θέμα που καταπιάνεται η εργασία, σίγουρα δεν μπορεί να αναπτυχθεί εκτενώς σε αυτές τις σελίδες. Έγινε εντούτοις προσπάθεια, να δοθεί μία εικόνα της κατάστασης που επικρατεί, μέσα τόσο από δευτερογενές υλικό, προερχόμενο από βιβλιογραφικές αναφορές και πηγές στο διαδίκτυο, όσο από πρωτογενές υλικό, προερχόμενο από δοθέντα προς συμπλήρωση ερωτηματολόγια.

Ευχαριστώ πάρα πολύ τον επιβλέποντα καθηγητή μου κ^ο Κρητικό Γεώργιο, για την πολύτιμη καθοδήγησή του.

Οφείλω να πω, πως η διαδικασία αναζήτησης και εύρεσης διαφόρων μορφών υλικού, που άλλοτε ήταν και άλλοτε δεν ήταν σχετικό με το θέμα της εργασίας, αλλά σίγουρα υπήρχε ο κοινός παρανομαστή της μετακίνησης (νόμιμης και μη) ατόμων, μου προσέφερε οπτικές γωνίες αντίληψης που θέματος, που ειλικρινά μου διέφευγαν.

Περίληψη

Τα θαλάσσια σύνορα της Ελλάδας, αποτελούν ταυτόχρονα και τα εξωτερικά νοτιοανατολικά θαλάσσια σύνορα της Ευρώπης.

Το φαινόμενο της παράνομης διέλευσης δια θαλάσσης αλλοδαπών, στον ελλαδικό χώρο, με απώτερο σκοπό την άφιξή τους σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες, είναι αυτό που προσπαθεί να παρουσιάσει η συγκεκριμένη εργασία.

Στο πρώτο κεφάλαιο, παρέχονται διευκρινήσεις σχετικά με την επιλογή της χρήσης του όρου «αλλοδαπός» και ποιες ακριβώς κατηγορίες περιλαμβάνει η συγκεκριμένη λέξη, μια και γίνεται χρήση της σε όλη την έκταση της εργασίας.

Στο δεύτερο κεφάλαιο, παρουσιάζονται οι μορφές και η οργάνωση των παράνομων μετακινήσεων και αναλύονται μέσω στατιστικών στοιχείων οι τάσεις του φαινομένου από το 2001 και μετέπειτα, με ταυτόχρονη προσπάθεια ερμηνείας τους.

Στο τελευταίο κεφάλαιο, γίνεται αναφορά στα αρμόδια για την αντιμετώπιση του φαινομένου όργανα.

Τα αποτελέσματα από την επεξεργασία των ερωτηματολογίων, παρατίθενται σε σημεία της εργασίας, όπου κατά την γνώμη της γράφουσας, συναύδουν με τα περιγραφόμενα.

Abstract

Greek sea borders are also Europe's south – east external sea borders.

The phenomenon of illegal sea crossing aliens, in Greece, with a view to arriving in other European countries, is what this work is trying to present.

In the first chapter, explanatory notes are provided on the choice of the use of the term "alien" and which categories are exactly included in this specific term, since it is widely used throughout the whole work.

The second chapter presents the forms and organization of illegal movements and the trends of the phenomenon are analyzed statistically since 2001 and onwards, with an attempt at the same time of interpretation.

In the last chapter, there is a reference to the official authorities which are responsible for the management of the phenomenon.

The results of the processing of the questionnaires are presented throughout the whole worksheet, in theme points which according to the writer 's opinion are related with the theme described and analyzed.

Εισαγωγή

Οι μετακινήσεις ή μεταναστεύσεις πληθυσμών από έναν τόπο σε έναν άλλο είναι συνυφασμένες με την ανθρώπινη κοινωνία και τη γεωγραφία της, σχεδόν κατά τη συνολική διάρκεια της ανθρώπινης παρουσίας επάνω στη γη. Οι μετακινήσεις διαμορφώνουν και διαμορφώνονται από το χώρο ⁽¹⁾.

Οι κοινωνίες του ευρωπαϊκού Νότου, συμπεριλαμβανομένης και της ελληνικής, τροφοδότησαν για περίπου δύο αιώνες με το ανθρώπινο δυναμικό τους την αγορά εργασίας του βιομηχανικά ανεπτυγμένου κόσμου. Αποτέλεσαν, παραδοσιακές χώρες αποστολής υπηκόων τους, στις παραδοσιακές χώρες υποδοχής μεταναστών, όπως υπήρξαν τον 19^ο αιώνα οι χώρες της αμερικάνικης ηπείρου και η Αυστραλία και τον 20^ο αιώνα η Αγγλία, η Γαλλία και η Γερμανία ⁽²⁾.

Κατά την διάρκεια των τελευταίων δεκαετιών όμως και πιο συγκεκριμένα από τις αρχές της δεκαετίας του '90, η Ελλάδα, όπως άλλωστε και οι υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες, έχει μετατραπεί σε χώρα υποδοχής σημαντικού αριθμού και μεταναστών, εξαιτίας αφενός της οικονομικής ανάπτυξης που γνώρισε η χώρα μας, αφετέρου λόγω των γενικότερων πολιτικών και κοινωνικών εξελίξεων που επήλθαν στην Ευρώπη και ειδικότερα στο χώρο της Βαλκανικής Χερσονήσου κατά τα προηγούμενα έτη ⁽³⁾.

Την δεκαετία του '90, παρατηρείται η εισροή μεταναστών από την Αλβανία, κυρίως διασχίζοντας με πόδια τα ελληνοαλβανικά βουνά, με ή χωρίς την βοήθεια του οδηγού ⁽⁴⁾. Την ίδια περίπου περίοδο, εισέρχονται επίσης, κυρίως από τα σύνορα της Βόρειας Ελλάδας με την Βουλγαρία, την ΠΓΔΜ και την Τουρκία, Βούλγαροι, Ρουμάνοι, Πολωνοί και Γεωργιανοί. Στις αρχές του '91, κύριες χώρες προέλευσης παράνομων προσφύγων («λαθροπρόσφυγες») ήταν η Τουρκία, απ' όπου στους πολιτικούς πρόσφυγες και τους Κούρδους, προστίθετο ήδη πρόσφυγες από το Ιράκ ⁽⁵⁾.

Την τελευταία δεκαετία, έχει παρατηρηθεί η σταδιακή αύξηση ατόμων προερχόμενων από την Ασία, την Αφρική και την Μ. Ανατολή.

⁽¹⁾ Θ.Σ. Τερκενλή, Θ. Ιωσηφίδης, Ι. Χωριανόπουλος (επιμ.), *Ανθρωπογεωγραφία, Άνθρωπος, Κοινωνία και Χώρος*, Κριτική, 2007, σ. 220.

⁽²⁾ Χ. Βαρουξή, Ν. Σαρρή, Α. Φραγκίσκου (επιμ.), *Όψεις μετανάστευσης και μεταναστευτικής πολιτικής στην Ελλάδα σήμερα*, Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών, Αθήνα, 2010, σ. 17.

⁽³⁾ Τ. Καβονίδη, Β. Καρύδης, Η. Νικολακοπούλου - Στεφάνου, Α.Μ.-Γ. Στυλιανούδη (επιμ.), *Μετανάστευση στην Ελλάδα: Εμπειρίες – Πολιτικές – Προοπτικές*, Τόμος Β', εκδόσεις ΙΜΕΠΟ, Αθήνα, 2008, σ. 26.

⁽⁴⁾ Θ. Μαρούκης, *Οικονομική Μετανάστευση στην Ελλάδα*, Παπαζήση, 2010, σ.σ. 94-95.

⁽⁵⁾ Α.Μ. Μουσούρου, *Μετανάστευση & Μεταναστευτική Πολιτική στην Ελλάδα και την Ευρώπη*, Gutenberg, Αθήνα, 2003, σ. 171.

Οι προερχόμενοι από την Ινδική Χερσόνησο ⁽⁶⁾ αποτελούν έναν νέο πληθυσμό για την ελληνική εμπειρία, ένα πληθυσμό που χαρακτηρίζεται τόσο από την έλλειψη προηγούμενων δεσμών (ιστορικών, πολιτισμικών ή οικονομικών) μεταξύ χωρών προέλευσης και χώρας προορισμού, όσο και από την εθνοτική και θρησκευτική διαφορετικότητά του, γεγονός που τον καθιστά ιδιαίτερα “ορατό” στην χώρα μας ⁽⁷⁾.

Σύμφωνα με μελέτη ⁽⁸⁾, η διεθνής μετακίνηση προσώπων περιλαμβάνει τρία διαδοχικά στάδια : την αποδημία από τη χώρα προέλευσης προς τη χώρα υποδοχής, την είσοδο και διαμονή στη χώρα υποδοχής , η οποία μπορεί να είναι προσωρινή ή μόνιμη και την πιθανή επιστροφή / παλιννόστηση στη χώρα καταγωγής. Ωστόσο, στις σύγχρονες μετακινήσεις, έχει προστεθεί ένα επιπλέον στάδιο, αυτό της χώρας διέλευσης (transit country) ⁽⁹⁾, όπως χαρακτηριστικά αποτελεί και η Ελλάδα. Σε κάθε στάδιο των μετακινήσεων, επενεργούν διάφοροι παράγοντες, εθνικοί και υπερεθνικοί που προσδιορίζουν την τελική μορφή τους.

Ερωτήματα όπως,

- Ο ποιοί είναι οι λόγοι που συντέλεσαν και συντελούν στην εμφάνιση της συγκεκριμένης μορφής μετακίνησης,
- Ο γιατί η Ελλάδα έχει τόσο σημαντικό ρόλο στο όλο φαινόμενο
- Ο ποιές είναι οι χώρες προέλευσης και ποιές οι χώρες προορισμού των παρανόμως μετακινούμενων
- Ο πώς πραγματοποιείται η μετάβαση και δη η παράνομη των εν λόγω ατόμων
- Ο είναι όλα τα άτομα μετανάστες
- Ο ποιά είναι η στάση της Ελλάδας, αλλά και της Ε.Ε. και πως αντιμετωπίζουν το εν λόγω ζήτημα
- Ο πώς αντιλαμβάνονται και πως επηρεάζονται από το συγκεκριμένο φαινόμενο οι αρμόδιες εμπλεκόμενες ελληνικές Αρχές

γίνεται προσπάθεια να απαντηθούν στην συγκεκριμένη εργασία.

⁽⁶⁾ Τα κράτη της Ινδικής Χερσονήσου, μαστίζονται από φτώχεια, πείνα, ενώ αποτελεί μία από τις πλέον πυκνοκατοικημένες περιοχές του πλανήτη μας, η οποία, εκτός από το οικονομικό και πληθυσμιακό πρόβλημα, παρουσιάζει πολιτική αστάθεια και θρησκευτικές ταραχές ιδίως μεταξύ των ινδουιστών και των μουσουλμάνων.

⁽⁷⁾ Α. Τριανταφυλλίδου – Θ. Μαρούκης (επιμ), *Η Μετανάστευση στην Ελλάδα του 21^{ου} αιώνα*, Κριτική, 2010, σ. 51.

⁽⁸⁾ Ν. Σαρρής, *Θεσμικό Πλαίσιο της Μετανάστευσης σε Εθνικό και Ευρωπαϊκό Επίπεδο*, ΕΚΚΕ, 2008, σ. 7, εύρεση στην ιστοσελίδα: http://arxeio.gsdb.gr/wp/wp_sarris.pdf

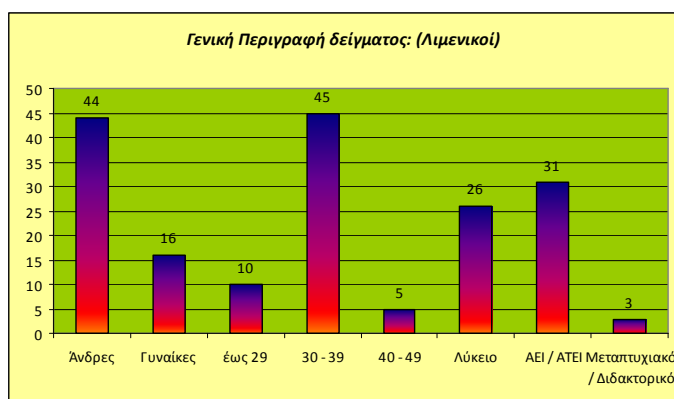
⁽⁹⁾ Ε. Χιονάτου, *Κείμενο Εργασίας 3: Ελλάδα, Ισπανία, Ιταλία: κοινοτικές μεσογειακές «πύλες» της παράνομης μετανάστευσης*, Ε.Μ.ΜΕ.ΔΙΑ., 2012, σ. 12, εύρεση στην ιστοσελίδα: http://www.emmedia.gr/EMMEDIA_Chionatou_WP3.pdf

Το υλικό που συγκεντρώθηκε και επεξεργάστηκε, προήλθε από πηγές στο διαδίκτυο, από την Διεύθυνση Προστασίας Θαλασσίων Συνόρων του Υπουργείου Ναυτιλίας και Αιγαίου, από την συμπλήρωση των ερωτηματολογίων και από βιβλιογραφικές αναφορές.

Σκοπός του ερωτηματολογίου ήταν να παρουσιαστεί το φαινόμενο της παράνομης διέλευσης αλλοδαπών κυρίως μέσω των ανατολικών (είσοδος) και δυτικών (έξοδος) θαλασσίων συνόρων της χώρας μας, από την ματιά των στελεχών της αρμόδιας Αρχής, ήτοι του Λιμενικού Σώματος – Ελληνικής Ακτοφυλακής.

Συνολικά μοιράστηκαν 60 ερωτηματολόγια, τα οποία συμπληρώθηκαν από στελέχη της αρμόδιας Αρχής, ποικίλων βαθμών και θέσεων εργασίας, τα οποία άμεσα ή έμμεσα, είτε είχαν κατά το παρελθόν ασχοληθεί με την παράνομη μέσω θαλάσσης διέλευση αλλοδαπών, είτε ακόμα ασχολούνται. Στον Πίνακα 1. που ακολουθεί, φαίνεται αναλυτικά η σύσταση του δείγματος.

Πίνακας 1.

Πηγή: Επεξεργασμένα πρωτογενή δεδομένα

Η πλειοψηφία των ερωτώμενων ήταν άνδρες (ποσοστό 73%), ηλικίας μεταξύ 30 – 39 (ποσοστό 75%, ανεξαρτήτως φύλου) και απόφοιτοι ΑΕΙ / ΑΤΕΙ (ποσοστό 52%, ανεξαρτήτως φύλου).

Τα συμπεράσματα που προέκυψαν από την ανάλυση των ερωτηματολογίων, αποτελούν προσωπικές απόψεις των ερωτηθέντων, έτσι όπως έχουν διαμορφωθεί από την επαγγελματική τους εμπειρία. Δεν αντικατοπτρίζουν την γενικότερη εικόνα της αρμόδιας για τον έλεγχο των ελληνικών θαλασσίων συνόρων Αρχής (Λ.Σ.-ΕΛ.ΑΚΤ.).

Είναι σκόπιμο να διευκρινιστεί, πως για κάθε ερώτηση που ετέθη, οι απαντήσεις ποικίλουν, ανάλογα με την θέση που κατείχε ή κατέχει ο ερωτώμενος, δεδομένου ότι ο κάθε ένας από τους συμμετάσχοντες στην συμπλήρωση των ερωτηματολογίων, βλέπει και από μία διαφορετική σκοπιά το κάθε ερώτημα και συνεπώς την απάντησή του.

Μεθοδολογία:

Οι τύποι των ερωτήσεων που χρησιμοποιήθηκαν ήταν:

- Κλειστής μορφής ερωτήσεις, με ιεράρχηση των απαντήσεων, στις οποίες πέρα από τις εναλλακτικές απαντήσεις που δόθηκαν, ζητήθηκε επίσης (εφόσον κάποιος επιθυμούσε) η συμπλήρωση τυχόν απαντήσεων που θεωρούνταν από τους ερωτώμενους σημαντικές και οι οποίες δεν είχαν διατυπωθεί από την συντάξασα του ερωτηματολογίου.
- Ανοιχτής μορφής ερωτήσεις, με την δυνατότητα ελεύθερης απάντησης από τον ερωτώμενο, οι οποίες τοποθετήθηκαν ως υποερωτήσεις στις κλειστής μορφής ερωτήσεις.

Σε κάθε ερώτημα που τέθηκε, υπήρχε και η επιλογή δεν γνωρίζω / δεν απαντώ, για την κάλυψη εκείνων που για διάφορους λόγους δεν θέλησαν να απαντήσουν.

Υπήρξαν περιπτώσεις που:

- α) στην ίδια ερώτηση, σημειώθηκε ο ίδιος βαθμός σημαντικότητας σε 2 έως και 4 (π.χ 1,1,1,3,2) από τις δοθείσες απαντήσεις
- β) σε κάποιες ερωτήσεις, αξιολογήθηκε μόνο μία ή κάποιες από τις απαντήσεις, με οποιονδήποτε βαθμό σημαντικότητας από την δοθείσα κλίμακα και χωρίς ωστόσο να συμπληρωθεί (σε περίπτωση που δεν σημειώθηκε το 1), πιθανή απάντηση για τον βαθμό σημαντικότητας 1.

Θεωρήθηκε ορθό να συμπεριληφθούν όλες οι επιπλέον απαντήσεις που δόθηκαν από τους ερωτώμενους, ακόμα και αν αποτελούν μικρό ποσοστό στο σύνολο.

Κεφάλαιο 1^ο: Μικτές Ροές Παράνομα Μετακινούμενων Αλλοδαπών

Στο κεφάλαιο αυτό, γίνεται μία προσπάθεια διαχωρισμού των αλλοδαπών που επιχειρούν παράνομη διέλευση μέσω θαλάσσης στην Ελλάδα. Ιδιαίτερα δύσκολος θεωρείται ο διαχωρισμός μεταξύ προσφύγων και μεταναστών, αφού η διάκρισή τους δεν είναι πάντα εύκολη και ακριβώς λόγω της μεταξύ τους σύγχυσης, τα προσφυγικά ρεύματα ως ένα βαθμό ενισχύουν τα μεταναστευτικά (βλ. Μουσούρου Α.Μ., 2003, σ.σ. 23,165).

Κατά την διάρκεια αναζήτησης υλικού για την εκπόνηση της συγκεκριμένης εργασίας, συνάντησα την χρήση διαφόρων όρων που αναφέρονταν σε μέρος του ζητήματος που προσπαθεί να παρουσιαστεί το ζήτημα – φαινόμενο της παράνομης διέλευσης αλλοδαπών στον ελλαδικό χώρο μέσω θαλάσσης. «Λαθρομετανάστες», «παράτυποι μετανάστες», «παράνομοι μετανάστες», «πρόσφυγες», «οικονομικοί μετανάστες», «μετανάστες χωρίς χαρτιά» ήταν μερικοί από τους όρους. Προτιμήθηκε η χρήση του όρου «παράνομα εισερχόμενοι / εξερχόμενοι αλλοδαποί», πρώτον, γιατί οι ροές παράνομα μετακινούμενων αλλοδαπών μέσω θαλάσσης που αντιμετωπίζει η χώρα μας είναι μικτές, αποτελούμενες από πρόσφυγες, μετανάστες, θύματα trafficking καθώς και ενδεχομένως από τρομοκράτες και διωκόμενους που διακινούνται από οργανωμένα δίκτυα ⁽¹⁰⁾ και δεύτερον, διότι εφόσον παραβιάζεται τόσο την ελληνική (Ν. 3387/05) όσο και την ευρωπαϊκή (άρθρο 5, του κώδικα συνόρων του Σένγκεν, Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 562/2006) νομοθεσία, περί διέλευσης από τα σύνορα, διαπράττεται παρανομία και επομένως καθίστανται παράνομοι οι αλλοδαποί που επιχειρούν είτε είσοδο είτε έξοδο και όχι παράτυποι, όπως ευρέως χρησιμοποιείται.

Η επιδίωξη των ανθρώπων να ξεφύγουν από την ανέχεια και τις πολεμικές συρράξεις, τους κάνει να αναζητούν αποφασιστικά διάφορους μη νόμιμους τρόπους εισόδου στην Ευρώπη ⁽¹¹⁾. Στην πλειοψηφία τους οι ερωτώμενοι, θεωρούν πως ο σημαντικότερος λόγος για τον οποίο οι αλλοδαποί αναγκάζονται να εγκαταλείψουν την χώρα τους είναι ο πόλεμος, ενώ σαν δεύτερο πιο σημαντικό λόγο, αναφέρουν καταστάσεις ανέχειας (βλ. Πίνακα 2.).

⁽¹⁰⁾ Υλικό Δ.Α.

⁽¹¹⁾ Α. Τριανταφυλλίδου – Θ. Μαρούκης (επιμ), *Η Μετανάστευση στην Ελλάδα του 21^{ου} αιώνα*, Κριτική, 2010, σελ. 410.

Πίνακας 2.

Ερώτηση 6.		βαθμός σημαντικότητας (με το 1 ως το πιο σημαντικό)									
απαντήσεις:		<u>1</u>	%	<u>2</u>	%	<u>3</u>	%	<u>4</u>	%	σύνολο απαντήσεων	%
ερωτηματολογίου	1. πόλεμος	32	57.1%	17	31.5%	7	11.9%	1	50%	57	33.3%
	2. πείνα - ανέχεια	19	33.9%	26	48.1%	11	18.6%	1	50%	57	33.3%
	3. εγκληματικά στοιχεία που αναζητούν νέους χώρους δράσης	4	7.1%	10	18.5%	41	69.5%			55	32.2%
συμπληρωμένες από τους ερωτώμενους	4. αλλοίωση του πληθυσμού της Ε.Ε. με εξτρεμιστικά μουσοουλμανικά στοιχεία	1	1.8%							1	0.6%
	5. τυχοδιωκτισμός			1	1.9%					1	0.6%
	σύνολο απαντήσεων	56	100%	54	100%	59	100%	2	100%	171	100%
δγ/δα -> 2 απαντήσεις -> 3.3% των ερωτώμενων											

Πηγή: Επεξεργασμένα πρωτογενή δεδομένα

1.1 Πρόσφυγες

Σύμφωνα με την Σύμβαση της Γενεύης της 28^{ης} Ιουλίου 1951, όπως αυτή τροποποιήθηκε με το Πρωτόκολλο της Νέας Υόρκης της 31^{ης} Ιουλίου 1967 και ισχύει, πρόσφυγας είναι «κάθε πρόσωπο, το οποίο, επειδή έχει δικαιολογημένο φόβο διωγμού λόγω φυλής, θρησκείας, εθνικής προέλευσης, πολιτικών πεποιθήσεων ή συμμετοχής σε ορισμένη κοινωνική ομάδα, βρίσκεται έξω από τη χώρα της υπηκοότητάς του και δεν μπορεί, ή εξαιτίας αυτού του φόβου, δεν θέλει να προσφύγει στην προστασία της χώρας αυτής». Ο πρόσφυγας, διατρέχει βάσιμο φόβο δίωξης, λόγω της φυλής, της θρησκείας, της εθνικότητας, της συμμετοχής του σε ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα ή των πολιτικών του πεποιθήσεων. Με την έννοια «δίωξη» νοείται η παραβίαση θεμελιωδών δικαιωμάτων του ανθρώπου, όπως τα βασανιστήρια, η αυθαίρετη κράτηση, η διακριτική μεταχείριση που θέτει σε κίνδυνο την επιβίωση του διωκόμενου κ.ο.κ ⁽¹²⁾. Οι πρόσφυγες φτάνουν στην Ελλάδα σε κατάσταση απόγνωσης, εγκαταλείποντας συχνά την οικογένειά τους προκειμένου να διαφύγουν

⁽¹²⁾ Εύρεση στις 04/02/13 στην ιστοσελίδα του Υ.Π.τ.Π.: http://www.ypip.gr/asylo.php?option=ozo_content&perform=view&id=4253&Itemid=156&lang=&lang=GR#paranomi_metanasteusi_2

τον κίνδυνο και έχοντας βιώσει τραυματικές εμπειρίες, έχοντας δει συγγενείς, φίλους, συνεργάτες να φυλακίζονται, να εξαφανίζονται ή ακόμη και να εκτελούνται ⁽¹³⁾.

Σύμφωνα με την σύνοψη του βιβλίου της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες «Οι πρόσφυγες του κόσμου: Σε αναζήτηση αλληλεγγύης» 2012 ⁽¹⁴⁾, δεκάδες εκατομμύρια άνθρωποι παγκοσμίως είναι ιδιαίτερα ευάλωτοι. Οι περισσότεροι είναι άτομα που κινδυνεύουν από τις ένοπλες συγκρούσεις και την πολιτική βία στις κοινότητες και τις χώρες προέλευσής τους: άμαχοι εκτεθειμένοι σε συγκρούσεις, πρόσφυγες, αιτούντες άσυλο, πρόσφυγες σε παρατεταμένη κατάσταση εκτοπισμού και εκτοπισμένοι στο εσωτερικό της χώρας τους. Οι παγκόσμιες κοινωνικές και οικονομικές τάσεις δείχνουν ότι η αναγκαστική μετακίνηση πληθυσμών θα αυξάνεται συνεχώς την επόμενη δεκαετία και θα επιδεινωθεί από την πληθυσμιακή αύξηση, την αστικοποίηση, τις φυσικές καταστροφές, την κλιματική αλλαγή, τις αυξανόμενες τιμές των τροφίμων καθώς και τις συγκρούσεις για τους λιγοστούς πόρους.

1.2 Μετανάστες

Η μετανάστευση, προσδιορίζει μία κίνηση που συμπεριλαμβάνει όπως τα κύματα, ένα πηγαινέλα ⁽¹⁵⁾.

Σε γενικές γραμμές, ισχύει ο κανόνας ότι ο καθένας μπορεί να φύγει από το κράτος στο οποίο είναι πολίτης, αλλά δεν έχει το δικαίωμα το περάσει τα σύνορα ενός άλλου κράτους και να εισέλθει στο έδαφος του δεύτερου, χωρίς τα κατάλληλα έγγραφα, όπως π.χ. διαβατήρια ή θεωρήσεις. Σε αυτά τα πλαίσια και μέσα από διαχωρισμούς όπως «εμείς» - «εκείνοι», ημεδαποί – αλλοδαποί, γηγενείς – μετανάστες, καθορίζεται το σύγχρονο φαινόμενο της μετανάστευσης και ορίζεται το περιεχόμενο της έννοιας μετανάστης ⁽¹⁶⁾. Η παρουσία τους ωστόσο, αντιμετωπίζεται ως εν δυνάμει απειλή για

⁽¹³⁾ Εύρεση στις 02/02/13 στην ιστοσελίδα του Ελληνικού Συμβουλίου για τους Πρόσφυγες:
<http://www.gcr.gr/node/24>

⁽¹⁴⁾ Εύρεση στις 05/02/13 στην ιστοσελίδα:
http://www.unhcr.gr/fileadmin/Greece/General/publications/OI_PROSFYGES_TOY_KOSMOY.pdf

⁽¹⁵⁾ Nancy L. Green, *Οι Δρόμοι της Μετανάστευσης* [μτφρ. Δ. Παρσάνογλου], Σαββάλας, Αθήνα, 2004, σ.153.

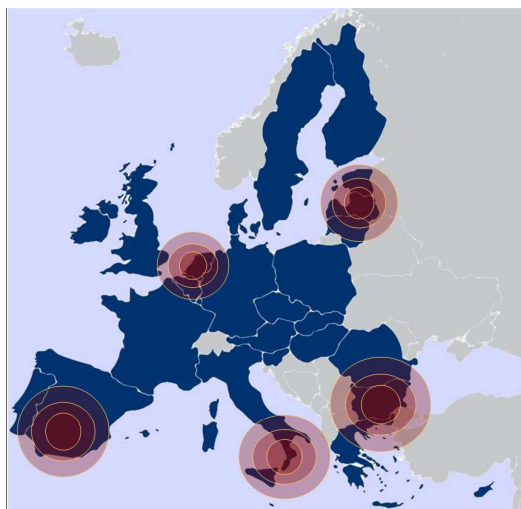
⁽¹⁶⁾ Θ.Σ. Τερκενλή, Θ. Ιωσηφίδης, Ι. Χωριανόπουλος (επιμ.), *Ανθρωπογεωγραφία, Άνθρωπος, Κοινωνία και Χώρος*, Κριτική, 2007, σ.222.

την κρατική κυριαρχία και ασφάλεια, αλλά και για την οικονομική ευμάρεια και την κοινωνική συνοχή των χωρών υποδοχής⁽¹⁷⁾.

Οι μετανάστες είναι τα άτομα που εγκαταλείπουν τη χώρα καταγωγής τους προσβλέποντας σε καλύτερες συνθήκες εργασίας και γενικά διαβίωσης, στις χώρες τελικού προορισμού τους. Αν και ολοένα περισσότερο σήμερα οι λόγοι του ξεριζωμού είναι αναγκαστικοί, παρά αποτέλεσμα «ελεύθερης επιλογής» (ιδιαίτερα σε περιπτώσεις φυσικών ή περιβαλλοντικών καταστροφών ή απόλυτης φτώχειας), έχουν εντούτοις την δυνατότητα να επιστρέψουν στην πατρίδα τους όποτε το θελήσουν, σε αντίθεση με τους πρόσφυγες⁽¹⁸⁾.

Στην ετήσια έκθεση της Europol 2012, αναφέρεται πως στην Ευρώπη έχουν εντοπιστεί πέντε κόμβοι εγκληματικής δραστηριότητας, προς τους οποίους κατευθύνονται παράνομες ροές από διάφορες πηγές και των οποίων η επιρροή εκτείνεται σε ολόκληρη την Ε.Ε. Ο νοτιοανατολικός κόμβος εγκληματικής δραστηριότητας (ένας εκ των πέντε συνολικά, βλ. Χάρτη 1. που ακολουθεί), που περιλαμβάνει την Βουλγαρία, την Ρουμανία και την Ελλάδα, είναι αυτός που αναπτύσσεται περισσότερο από οποιονδήποτε άλλο τα τελευταία χρόνια εξαιτίας, μεταξύ άλλων, της σημαντικής αύξησης της παράνομης μετανάστευσης μέσω Ελλάδας.

Χάρτης 1.

Πηγή: Γενική Έκθεση Πεπραγμένων της Europol, Χάγη 2012, σ. 96, εύρεση στην ιστοσελίδα:
https://www.europol.europa.eu/sites/default/files/publications/el_europolreviewgreek.pdf

⁽¹⁷⁾ Λ. Βεντούρα (επιμ.), *Μετανάστευση και κοινωνικά σύνορα*, νήσος, Αθήνα, 2011, σ. 25.

⁽¹⁸⁾ Εύρεση στις 21/01/13, στην ιστοσελίδα:
http://www.unhcr.gr/fileadmin/Greece/News/2012/positions/2012_Migration___Asylum_GR.pdf

Η παράνομη μετανάστευση αντιμετωπίζεται συχνά σαν να πρόκειται για ένα ομοιογενές φαινόμενο ⁽¹⁹⁾. Στην πραγματικότητα όμως, έχει διάφορες μορφές, όπως:

- ο διέλευση χωρίς έγγραφα
- ο διέλευση με πλαστά έγγραφα
- ο νόμιμη είσοδο, αλλά ανεπίσημη διαμονή ή / και εργασία (π.χ. είσοδο με τουριστική βίζα και διαμονή πέραν της λήξεώς της)
- ο νόμιμη είσοδο και διαμονή, αλλά ανεπίσημη εργασία (άτυπη οικονομία)
- ο νόμιμη διαμονή και εργασία, που όμως στην συνέχεια καταλήγει παράνομη, λόγω λήξεως αδειών παραμονής και εργασίας και αδυναμίας ανανέωσής τους
- ο νόμιμη παραμονή κατά την διάρκεια αίτησης για άσυλο, αλλά εν συνεχεία παράνομη διαμονή ύστερα από απόρριψη της αίτησης.

Η συγκεκριμένη εργασία, ασχολείται μόνο με την παράνομη μέσω θαλάσσης διέλευση (είσοδος και έξοδος), με (πλαστά) ή χωρίς επίσημα έγγραφα.

Ο Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης (IOM International Organization for Migration) δηλώνει πως θα είναι παρών στα κύρια σημεία εισόδου (Εβρος) και εξόδου (Πάτρα) της Ελλάδας, στα πλαίσια της διαχείρισης των συνόρων μας, σε συνεργασία με την Ελληνική Κυβέρνηση, ώστε να διασφαλιστεί πώς οι ευάλωτες ομάδες που είτε εισέρχονται είτε εξέρχονται από την χώρα μας μέσω παρανόμων οδών, λαμβάνουν την απαιτούμενη φροντίδα και προστασία ⁽²⁰⁾.

1.3 Θύματα Trafficking

Στο άρθρο 3, παράγραφος (α), του Πρωτοκόλλου για την Πρόληψη, Καταστολή και Τιμωρία της Εμπορίας Ανθρώπων, ιδίως γυναικών και παιδιών, που συμπληρώνει την Σύμβαση των Η.Ε. κατά του Διεθνικού Οργανωμένου Εγκλήματος, η οποία υπεγράφη το 2000 στο Παλέρμο της Σικελίας, ως παράνομη διακίνηση και εμπορία ανθρώπων με σκοπό τη σεξουαλική - οικονομική εκμετάλλευση (trafficking) ορίζεται η στρατολόγηση, η μεταφορά, μετακίνηση, εγκατάσταση (στέγαση, μέριμνα για συνέχιση της παραμονής) ή παραλαβή προσώπων, μέσω της απειλής ή χρήσης βίας ή άλλων μορφών εξαναγκασμού, της απαγωγής, του δόλου, της εξαπάτησης, της

⁽¹⁹⁾ Τ. Καβουνίδη, Α. Κόντης, Θ. Λιανός, Ρ. Φακιολάς (επιμ.), *Μετανάστευση στην Ελλάδα: Εμπειρίες – Πολιτικές – Προοπτικές*, Τόμος Α', εκδόσεις ΙΜΕΠΟ, Αθήνα, 2008, σ. 330.

⁽²⁰⁾ Εύρεση στις 14/02/13 στην ιστοσελίδα: Migration Initiatives 2013 in Support of Development <http://www.iom.int/files/live/sites/iom/files/publication/flash/index.html>

κατάχρησης της δύναμης, της κατάχρησης μιας τρωτής ή ευάλωτης θέσης, της προσφοράς ή της αποδοχής οικονομικού ή άλλου οφέλους για την επίτευξη της σύμφωνης γνώμης ενός προσώπου το οποίο ασκεί έλεγχο ή εξουσία επί άλλου προσώπου για το σκοπό της εκμετάλλευσης. Η εκμετάλλευση θα περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον την εκμετάλλευση της πορνείας των άλλων ή άλλες μορφές σεξουαλικής εκμετάλλευσης, την εξαναγκαστική εργασία ή παροχή υπηρεσιών, τη διαμόρφωση συνθηκών σκλαβιάς ή παρόμοιων με αυτήν πρακτικών, τη διαμόρφωση συνθηκών δουλείας (δεσμευτική παροχή υπηρεσιών) ή τη λήψη σωματικών οργάνων ⁽²¹⁾.

Η Ελλάδα, λόγω της γεωγραφικής της θέσης και της ιδιομορφίας των χερσαίων και δη των θαλασσίων συνόρων της, έδωσε την δυνατότητα να αναπτυχθεί η παράνομη διακίνηση ανθρώπων μέσα από κυκλώματα που σχετίζονται με το διεθνές οργανωμένο έγκλημα και τα οποία διευθύνονται τόσο από ξένους, όσο και από Έλληνες, οι οποίοι βρίσκονται κυρίως στην Τουρκία, το Λίβανο, σε χώρες της Β. Αφρικής και της τέως ΕΣΣΔ, καθώς και σε χώρες των Βαλκανίων (βλ. Έμκε – Πουλοπούλου Η., 2007, σ.269).

Η είσοδος του οργανωμένου εγκλήματος στο εμπόριο του σεξ, η συγκρότηση διασυνοριακών εθνικών δικτύων και η αυξανόμενη διεθνοποίηση τόσο πολλών πτυχών του τουρισμού υποδεικνύουν ότι κατά πάσα πιθανότητα θα υπάρξει περαιτέρω ανάπτυξη της παγκόσμιας βιομηχανίας του σεξ ⁽²²⁾. Με δεδομένο τον αυξανόμενο αριθμό γυναικών με λίγες ή καθόλου επιλογές απασχόλησης, οι προοπτικές είναι ζοφερές.

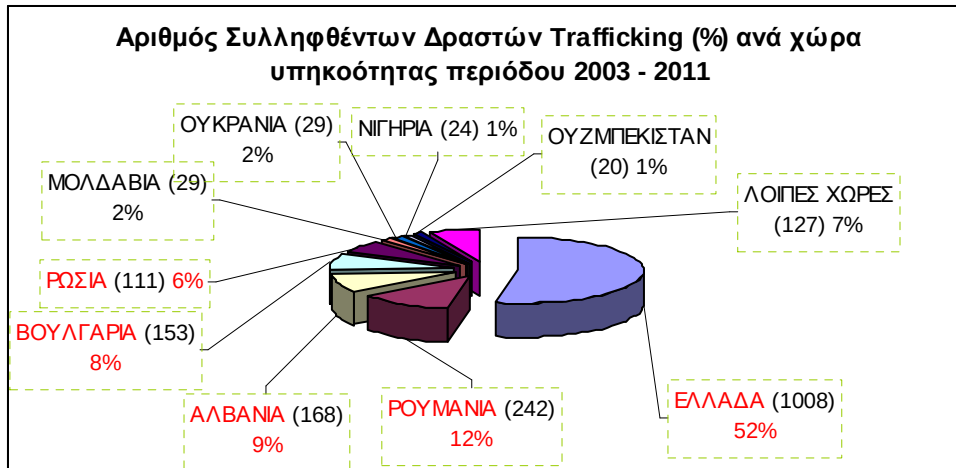
Αναφορικά με την Ελλάδα, η υπηκοότητα των συλληφθέντων από την Ελληνική Αστυνομία δραστών παράνομης διακίνησης και εμπορίας ανθρώπων, κατά την χρονική περίοδο από το 2003 έως το 2011, παρουσιάζεται στον Πίνακα 3. που ακολουθεί. Το μεγαλύτερο ποσοστό διακινητών (52%), είναι ελληνικής υπηκοότητας. Στις λοιπές χώρες περιλαμβάνονται οι Λιθουανία, Γεωργία, Τουρκία, Καζακστάν, Σλοβακία, Αίγυπτος, Αρμενία, Αφγανιστάν, Ιράκ, Πακιστάν, Πολωνία, Συρία, Ινδία, Ουγγαρία, Βέλγιο, Εσθονία, Λευκορωσία, Λίβανος, Μπανγκλαντές, Παλαιστίνη, Σερβία, Τυνησία, Αζερμπαϊτζάν, Βραζιλία, Γερμανία, Δομινικανή Δημοκρατία, Ιράν, Ιταλία, Κολομβία, Λετονία, Μ. Βρετανία, Σιέρα Λεόνε, Σλοβενία, Σομαλία, Τουρκμενιστάν και Τσεχία.

⁽²¹⁾ Εύρεση στις 26/01/13 στη ιστοσελίδα:

<http://www.unodc.org/documents/treaties/UNTOC/Publications/TOC%20Convention/TOCebook-e.pdf>

⁽²²⁾ Σ. Σάσεν, *Κοινωνιολογία της Παγκοσμιοποίησης*, Μεταίχμιο, Αθήνα, 2011, σ. 236.

Πίνακας 3.

Πηγές: 1. http://www.isotita.gr/var/uploads/stats/drastes%20traff_2003-2010.xls

2. http://www.astynomia.gr/images/stories//2012/statistics2012/21022012-pin_drast_ypik.jpg, επεξεργασία συγγραφέα

1.4 Τρομοκράτες – Διωκόμενοι

Είναι πιθανό, μεταξύ των αλλοδαπών που μετακινούνται παράνομα, να υπάρχουν και μέλη τρομοκρατικών ομάδων, γεγονός που επιβεβαιώνεται και από Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών (βλ. Βαρουξή Χ. κ.ά., 2010, σ.152).

Στην Ελλάδα, λόγω της τεράστιας έκτασης των συνόρων της, η αποτελεσματική φύλαξη και αστυνόμευση των συνόρων της είναι έργο δυσχερές, με αποτέλεσμα να καθίσταται μια χώρα ευάλωτη στην παράνομη είσοδο ακόμη και τρομοκρατών ⁽²³⁾.

Σύμφωνα με συνέντευξη του Διευθυντή της Europol στον ελληνικό έντυπο τύπο που δημοσιοποιήθηκε τον Σεπτέμβριο του 2012, για θέματα ισλαμικής τρομοκρατίας, οργανωμένου εγκλήματος και παράνομης μετανάστευσης στην Ε.Ε. ⁽²⁴⁾, μεγάλα πολιτικά γεγονότα όπως η Αραβική Άνοιξη ⁽²⁵⁾, είχαν ως αποτέλεσμα την αύξηση της ροής παράνομων μεταναστών από την Αφρική προς την Ελλάδα και την Ε.Ε., με αποτέλεσμα την δημιουργία ανησυχίας για το ενδεχόμενο τρομοκρατικές οργανώσεις

⁽²³⁾ Η. Έμκε – Πουλοπούλου, *Η Μεταναστευτική Πρόκληση*, Παπαζήση, Αθήνα 2007, σελ. 267.

⁽²⁴⁾ Συνέντευξη που δημοσιοποιήθηκε στην εφημερίδα Καθημερινή στις 30/09/12 με τίτλο «*Δεσμοί τρομοκρατίας με λαθρομετανάστευση*», εύρεση στην ιστοσελίδα: http://news.kathimerini.gr/4dcgi/_w_articles_ell_2_30/09/2012_497144

⁽²⁵⁾ Με τον όρο “Αραβική Άνοιξη” εννοούμε το σύνολο των γεωπολιτικών εξελίξεων εντός των αραβικών χωρών, από τα μέσα Δεκεμβρίου του 2010, με σκοπό την εκθρόνιση των αυταρχικών καθεστώτων, τα οποία ευθύνονται για το μακροχρόνιο έλλειμμα της δημοκρατίας και γενικότερα τη σημαντική υποβάθμιση της καθημερινότητας των Αράβων πολιτών

που εδρεύουν σε αυτές τις χώρες, να αξιοποιήσουν μαζική μετακίνηση πληθυσμών για να περάσουν δικούς τους ανθρώπους στην Ε.Ε.

Επίσης αναφέρει, πως ενώ τα τελευταία χρόνια δεν έχει σημειωθεί κάποια θεαματική επίθεση στην Ευρώπη, ο κίνδυνος δεν έχει πάψει να υφίσταται, ενώ το 2011 παρατηρήθηκε αύξηση των συλλήψεων για τρομοκρατική δράση. Πρόκειται για ομάδες που συνδέονται με την Αλ Κάιντα ή ακόμα και μεμονωμένα άτομα. Αυτό που παρατηρείται είναι πως μετά τις συλλήψεις και τις δολοφονίες στελεχών τους, τα τρομοκρατικά δίκτυα κάνουν προσπάθεια να στρατολογήσουν άτομα μέσω Ιντερνετ. Μπορεί επομένως να μην υπάρχει αυξημένη πιθανότητα αντιμετώπισης μιας διεθνούς τρομοκρατικής επιχείρησης συντονισμένης κεντρικά, π. χ., από το Αφγανιστάν ή το Πακιστάν, υπάρχει ωστόσο ανάπτυξη αντίστοιχης δράσης από μικρότερες ομάδες ή μεμονωμένα άτομα που εντοπίζονται δυσκολότερα.

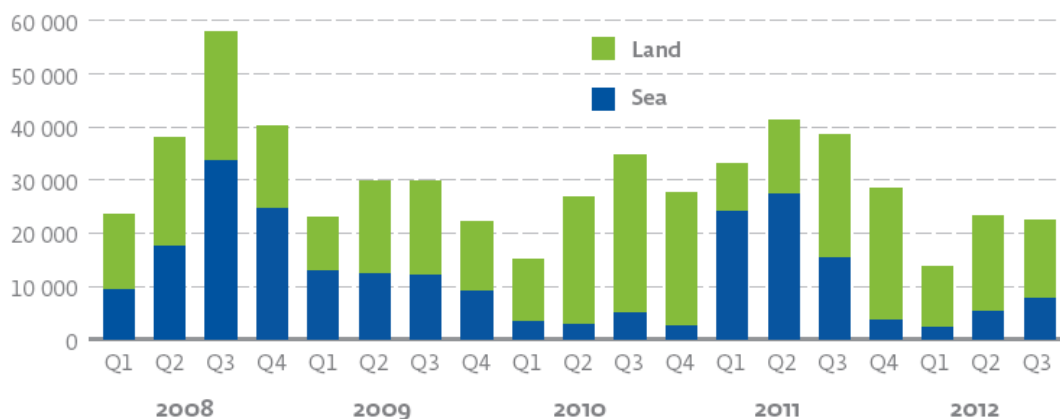
Σημαντική είναι αναφορά του στην αλλαγή της δομής του οργανωμένου εγκλήματος που παρατηρείται την τελευταία δεκαετία, αναλύοντας πως οι παραδοσιακές ομάδες με δομή μαφίας που αναπτύσσουν μία μόνο εγκληματική δραστηριότητα έχουν αντικατασταθεί από μικρότερες, πολυεθνικές οργανώσεις που επενδύουν σε διαφορετικά πεδία, όπως η διακίνηση ναρκωτικών ταυτόχρονα με παράνομη μετανάστευση. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η ανάπτυξη δικτύου, ελεγχόμενου από την βιετναμέζικη μαφία, που ασχολείται με το νέο φαινόμενο καλλιέργειας μεγάλων ποσοτήτων χασίς εντός της Ε.Ε. (πέραν εκείνου που εισάγεται από την Αλβανία ή το Μαρόκο) και το οποίο απασχολεί Ασιάτες μετανάστες, τους οποίους φέρνει παράνομα στην Ε. Ε. για τον σκοπό αυτό.

Κεφάλαιο 2^ο: Παράνομη Είσοδος – Έξοδος Αλλοδαπών μέσω θαλάσσης στον ελλαδικό χώρο

Στο δεύτερο κεφάλαιο παρουσιάζεται η εικόνα του φαινομένου την τελευταία δεκαετία στην Μεσόγειο και στην Ελλάδα ειδικότερα, γίνεται προσπάθεια ερμηνείας μέσω αναζήτησης των αιτιών που το προκαλούν, των τρόπων που πραγματοποιείται, των τάσεων που διαμορφώνονται και των παραγόντων που επιδρούν και τέλος παρουσιάζονται σχετικά στατιστικά.

Στον Πίνακα 4. που ακολουθεί, αναπαρίσταται η εξέλιξη των ανιχνεύσεων παράνομης διέλευσης των συνόρων στην Ε.Ε., με αναλογία μεταξύ χερσαίων και θαλάσσιων, ανά τρίμηνο (Q1: 1^ο τρίμηνο, Q2: 2^ο τρίμηνο, Q3: 3^ο τρίμηνο και Q4: 4^ο τρίμηνο), χρονικής περιόδου από το 2008 έως και τον Σεπτέμβριο του 2012. Χαρακτηριστικό είναι το γεγονός, πως στο τρίτο τρίμηνο κάθε έτους, εξαιτίας των ευνοϊκών καιρικών συνθηκών, σημειώνονται οι περισσότερες απόπειρες παράνομης διέλευσης.

Πίνακας 4.

Πηγή: Frontex / Fran Quarterly / Issue 3 / July – September 2012 / Εύρεση στην ιστοσελίδα:

http://www.frontex.europa.eu/assets/Publications/Risk_Analysis/Fran_Q3_2012.pdf

2.1 Η κατάσταση στη Μεσόγειο

Τα τελευταία χρόνια, η Ισπανία, η Ιταλία και η Μάλτα αποτελούσαν τις χώρες με την περισσότερες παράνομες μέσω θαλάσσης αφίξεις στην περιφέρειά τους ⁽²⁶⁾. Σύμφωνα με την Ύπατη Αρμοστεία, το 2012, 1.567 άτομα έφτασαν στη Μάλτα μέσω θαλάσσης, το 75% εκ των οποίων ήρθε από τη Σομαλία. Η Ύπατη Αρμοστεία εκτιμά, ωστόσο, ότι λιγότερο από το 30% των περισσότερων από τα 16 000 άτομα που έχουν φθάσει στη Μάλτα από το 2002, παρέμειναν στη Μάλτα.

Η Ισπανία και η Ιταλία έχουν υπογράψει και εφαρμόζουν αποτελεσματικά συμφωνίες επανεισδοχής με χώρες της Αφρικής και συγκεκριμένα με το Μαρόκο (2004) και την Λιβύη (2008) αντίστοιχα, οι οποίες συνοδεύονται από την παροχή αναπτυξιακής βοήθειας στις τελευταίες, με αντίκρισμα την ουσιαστική συμβολή τους στον έλεγχο της παράνομης μετακίνησης από την αφρικανική ήπειρο ⁽²⁷⁾. Επιπρόσθετα, στις χώρες που επιδεικνύουν ειλικρινή διάθεση συνεργασίας για τον περιορισμό της παράνομης μετακίνησης των υπηκόων τους, επιτρέπουν σε μεγαλύτερο ποσοστό αυτών να εισέρχονται στην επικράτειά τους νόμιμα, με σκοπό την εργασία. Οι συμφωνίες αυτές αποτέλεσαν τη βάση για την επιστροφή των παράνομων μεταναστών, οι οποίες σε συνδυασμό με τις αυξημένες θαλάσσιες περιπολίες και την εντονότερη επιτήρηση των θαλασσίων συνόρων, στο πλαίσιο των κοινών επιχειρήσεων του Frontex, συνέβαλαν στην πρόληψη της παράνομης μέσω θαλάσσης διέλευσης αλλοδαπών.

Ως συνέπεια των ανωτέρω, η μεταναστευτική πίεση μεταφέρθηκε στα ελληνοτουρκικά σύνορα, με αυξητικούς μάλιστα ρυθμούς, με αποτέλεσμα η Ελλάδα να γίνει η κύρια πύλη εισόδου στην Ε.Ε. από το 2008 και μετά (βλ. Υπόμνημα Πινάκων), με ένα διάλειμμα το 2011, όταν η Αραβική Άνοιξη έφερε ένα νέο μεταναστευτικό ρεύμα προς την Ιταλία και Μάλτα. Χαρακτηριστικά ο Frontex, ανέφερε ότι το 2012, το 56% των ανιχνεύσεων της παράνομης εισόδου στην Ε.Ε. σημειώθηκε στα ελληνική-τουρκικά σύνορα.

Η Τουρκία, αντίθετα, έχει γίνει η κύρια χώρα διέλευσης για τα άτομα που επιθυμούν να εισέλθουν στην Ε.Ε., συνέπεια συνδυασμού παραγόντων όπως, η

⁽²⁶⁾ Βλ. Έκθεση (αριθ. Doc. 13106/23-01-2013) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, με τίτλο «Μετανάστευση και Άσυλο, όξυνση των εντάσεων στην Ανατολική Μεσόγειο», εύρεση στην ιστοσελίδα: <http://assembly.coe.int/ASP/XRef/X2H-DW-XSL.asp?fileid=19349&lang=en>

⁽²⁷⁾ Κ.Π. Καλοφωλιάς, *Το Μεταναστευτικό Ζήτημα στην Μεσόγειο (Ισπανία – Ιταλία – Ελλάδα)*, Μιχάλη Σιδέρη, 2011, σ. 109.

11.000 χλμ έκταση των συνόρων της και το καθεστώς μη θεώρησης βίζας που έχει υιοθετήσει, με αποτέλεσμα να αποτελεί χώρα με ευκολία εισόδου. Στην πράξη, με ένα αεροπορικό εισιτήριο, οι προερχόμενοι από χώρες της Β. Αφρικής και της Μ. Ανατολής φθάνουν στην Κωνσταντινούπολη και βρίσκονται μόλις 200 χλμ μακριά από τα ε/τ σύνορα ⁽²⁸⁾. Εκτιμάται ότι περίπου μισό εκατομμύριο παράνομοι μετανάστες ζουν σήμερα στη Τουρκία, γεγονός που καθιστά επιτακτική την ανάπτυξη μιας νέας προσέγγισης της εν λόγω χώρας, αναφορικά με την διαχείριση της μετανάστευσης και την προστασία των αιτούντων άσυλο και διεθνή προστασία.

Η Τουρκία, όπως και η Ελλάδα, έχουν επικριθεί από την Ε.Ε., κυρίως για τις συνθήκες κράτησης ατόμων διαφόρων ομάδων, που συλλαμβάνονται για παράνομη είσοδο.

2.2 Παράγοντες που συντέλεσαν / συντελούν στην εμφάνιση και όξυνση του φαινομένου στην Ελλάδα

Γίνεται διαχωρισμός σε ειδικούς και γενικότερους. Οι πρώτοι αφορούν συγκεκριμένα την Ελλάδα και οι δεύτεροι, απαντώνται και στην Ελλάδα

Ειδικοί:

Οι βασικοί παράγοντες που συνέβαλαν στην αύξηση του φαινομένου της παράνομης δια θαλάσσης διέλευσης στην Ελλάδα είναι:

- η γεωγραφική θέση της χώρας και η γειτνίασή της με χώρες του Ευξείνου Πόντου, της Μέσης Ανατολής και της Βόρειας Αφρικής από τις οποίες προέρχονται ή διέρχονται οι παράνομα μετακινούμενοι αλλοδαποί
- η γεωπολιτική θέση της χώρας ως το νοτιοανατολικό σύνορο της Ε.Ε. (βλ. Μαρούκης Θ., 2010, σ. 93)
- η εκτεταμένη ελληνική ακτογραμμή (16.600 χλμ.) και το πλήθος των νησιών και βραχονησίδων (πάνω από 3000), τα οποία δημιουργούν ένα χώρο προσπελάσιμο από άπειρες κατευθύνσεις, όπως αποδεικνύεται από τα περιστατικά αποβίβασης αλλοδαπών σε ακτές της ηπειρωτικής Ελλάδας
- η πυκνή διεθνής ναυτιλιακή κίνηση στον ελληνικό θαλάσσιο χώρο (διέλευση πλοίων που συνδέουν τις περιοχές Δυτικής Μεσογείου, Ευξείνου Πόντου,

⁽²⁸⁾ Καθημερινή, 30/05/12, εύρεση στην ιστοσελίδα:
http://news.kathimerini.gr/4dcgi/_w_articles_politics_3_30/05/2012_483819

Μέσης Ανατολής, Αδριατικής Θάλασσας και Βόρειας Αφρικής), που συνιστούν αντικειμενικές δυσκολίες επιτήρησης και ελέγχου των θαλασσιών συνόρων

Γενικότεροι:

Η συγκεκριμένη, διοικητικά και πολιτικά, μεταναστευτική πολιτική της χώρας, οφειλόμενη κυρίως στην κατακόρυφη και ξαφνική αύξηση της εισροής αλλοδαπών (από το 1990 και μετά), που βρήκε απροετοίμαστους κυβέρνηση και πολίτες ⁽²⁹⁾.

Κατά τον Καλοφωλιά (βλ. Καλοφωλιάς Κ.Π., 2011, σ.110), επιπρόσθετο λόγο αποτελεί και η καθυστερημένη ανάπτυξη σχεδίων δράσεως και αντιμετώπισης του φαινομένου από τον Frontex .

Αξίζει να σημειωθεί, πως μπορεί η Ελλάδα να αντιμετωπίζεται ως χώρα διέλευσης, συχνά όμως οι παράνομα εισερχόμενοι, είτε «εγκλωβίζονται» για άγνωστο χρονικό διάστημα στην χώρα, έως ότου συγκεντρώσουν το απαιτούμενο χρηματικό ποσό για την συνέχιση της μετακίνησής τους, είτε στην πορεία αναθεωρούν οι αρχικές τους απόψεις, περί προσωρινότητας, κυρίως εξαιτίας της σχετικής ευκολίας με την οποία μπορούν να βρουν εργασία στην άτυπη ελληνική οικονομία και μάλιστα με επίπεδο μισθών υψηλότερο από το αντίστοιχο στις χώρες προέλευσης ⁽³⁰⁾, αφού σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες η νομοθεσία είναι πιο αυστηρή και οι ευκαιρίες για εύρεση εργασίας πολύ περιορισμένες για τους παράνομα διαμένοντες αλλοδαπούς ⁽³¹⁾.

Επιπλέον, οι διαδικασίες κοινωνικής και οικονομικής παγκοσμιοποίησης, σε συνδυασμό με την ανάπτυξη των μεταφορών και επικοινωνιών, διευκολύνουν την ανάπτυξη μεταναστευτικών ροών από μακρινές χώρες της Ασίας και της Αφρικής προς την Ελλάδα ⁽³²⁾.

Το εντελώς διαφορετικό (από αυτό της Ελλάδας και της Ν. Ευρώπης συνολικά) δημογραφικό καθεστώς των χωρών προέλευσης των αλλοδαπών, δημιουργεί πιέσεις και μεταναστευτικές ροές, σε συνδυασμό με τις συνθήκες φτώχειας, ανεργίας και υποαπασχόλησης ⁽³³⁾, συμβάλλοντας στον μετασχηματισμό και της Ελλάδας σε χώρα υποδοχής.

⁽²⁹⁾ Α. Τριανταφυλλίδου – Ρ. Γρώπα (επιμ.), *Η Μετανάστευση στην Ενωμένη Ευρώπη*, Κριτική, 2009, σ.σ. 193, 194.

⁽³⁰⁾ Σ.Γ. Ρομπόλης, *Η Μετανάστευση από και προς την Ελλάδα*, Επίκεντρο, 2007, σ. 84.

⁽³¹⁾ Α. Τριανταφυλλίδου – Θ. Μαρούκης (επιμ.), *Η Μετανάστευση στην Ελλάδα του 21^{ου} αιώνα*, Κριτική, 2010, σ. 425.

⁽³²⁾ ό.π., σ. 47.

⁽³³⁾ Α. Μαρβάκης, Δ. Παρσάνογλου, Μ. Παύλου Μ. (επιμ.), *Μετανάστες στην Ελλάδα*, Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα, 2009, σ. 230.

2.3 Διαδρομές

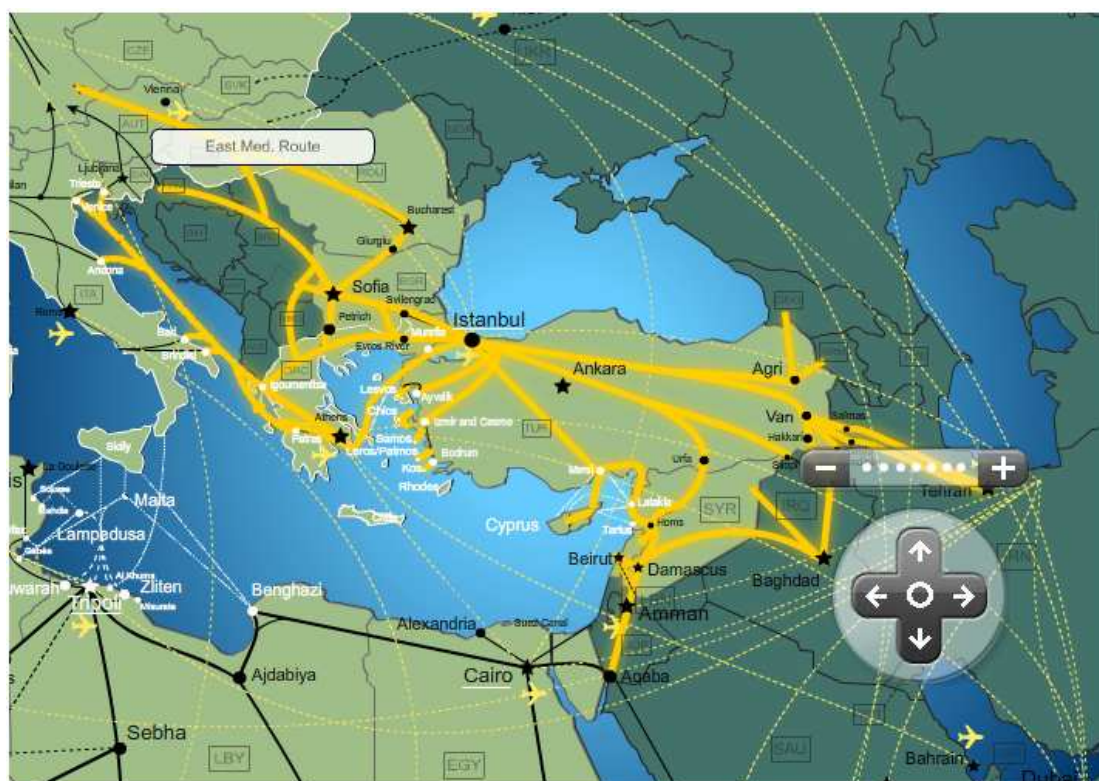
Οι κύριες διαδρομές που χρησιμοποιούνται, σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Οργανισμό για την διαχείριση της επιχειρησιακής συνεργασίας στα εξωτερικά σύνορα των Κ-Μ της Ε.Ε. (Frontex), για την για την παράνομη διέλευση στην Ε.Ε. απεικονίζονται στον Χάρτη 2. που ακολουθεί. Η Ελλάδα ανήκει στην Ανατολική Μεσογειακή Διαδρομή, η οποία απεικονίζεται στον Χάρτη 3.

Χάρτης 2.

Πηγή: <http://www.frontex.europa.eu/intelligence/migratory-routes>

Χάρτης 3.: Ανατολική Μεσογειακή Διαδρομή

Πηγή: Εύρεση στις 12/02/13 στην ιστοσελίδα: <https://www.imap-migration.org/index.php?id=38>

Θα πρέπει να σημειωθεί, πως οι διαδρομές αυτές, δεν είναι “σταθερές”, αλλά καθορίζονται κυρίως από τους διακινητές, οι οποίοι εκμεταλλεύονται τις αδυναμίες των μεταναστευτικών πολιτικών των κρατών που διασχίζουν (π.χ βαθμός ελέγχου των συνόρων, τύπος πολιτικών παραχώρησης, ασύλου κλπ.), αλλά και από τους ίδιους τους παρανόμως μετακινούμενους, αφού μπορούν σε κάποιο βαθμό να καθορίζουν τον προορισμό τους, διότι σε κάθε στάδιο λαμβάνονται νέες αποφάσεις, οι οποίες επηρεάζονται τόσο από το χρηματικό ποσό που έχει στην κατοχή του ο αλλοδαπός, όσο και από τις πληροφορίες που λαμβάνει, κατά την διάρκεια του ταξιδιού, για την ισχύουσα κατάσταση σε διάφορες χώρες της Ε.Ε. ⁽³⁴⁾.

⁽³⁴⁾ Α. Τριανταφυλλίδου – Θ. Μαρούκης (επιμ), *Η Μετανάστευση στην Ελλάδα του 21^{ου} αιώνα*, Κριτική, 2010, σελ. 412

2.4 Μορφές - Οργάνωση παράνομης διέλευσης

Υπάρχουν τρεις μορφές παράνομης διακίνησης αλλοδαπών, με βάση τον οργανωμένο ή περιστασιακό χαρακτήρα αυτής και τον αριθμό των δραστών:

- α) η ερασιτεχνική διακίνηση, η οποία αφορά αυτούς που απλά διευκολύνουν την είσοδο και παραμονή των λαθρομεταναστών στη χώρα π.χ. συνοδεία-μεταφορά προκειμένου να διασχίσουν τα σύνορα ή μεταφορά ολιγάριθμων από αυτούς στο εσωτερικό της χώρας με χρησιμοποίηση Ι.Χ. μέσω μεταφοράς ιδιόκτητων,
- β) η διακίνηση από μικρές οργανωμένες εγκληματικές ομάδες, οι οποίες ειδικεύονται συνήθως στο να οδηγούν τους αλλοδαπούς από την μία χώρα στην άλλη, χρησιμοποιώντας δρόμους που είναι ευρέως γνωστοί. Αυτές οι ομάδες διαθέτουν ένα υψηλότερο επίπεδο εξειδίκευσης και δομής από ότι διαθέτουν οι ερασιτέχνες διακινητές και δραστηριοποιούνται σε μια περισσότερο μόνιμη βάση και
- γ) η διακίνηση από διεθνή δίκτυα διακίνησης παράνομων αλλοδαπών, στην οποία συναντάμε μεγάλες εγκληματικές οργανώσεις, η δραστηριότητα των οποίων περιλαμβάνει την παράνομη είσοδο στη χώρα, την παροχή πλαστών ταξιδιωτικών εγγράφων, την παροχή καταλυμάτων στα σημεία διέλευσης κ.λ.π. Στα διεθνή δίκτυα παράνομης διακίνησης αλλοδαπών, υπάρχει ιεραρχία στην διάρθρωση, με τους «επενδυτές/ρυθμιστές» να βρίσκονται στην κορυφή και να ακολουθούν οι «στρατολόγοι», οι «μεταφορείς», οι «διαφθορείς των κρατικών λειτουργιών» και οι «προστάτες», οι «πληροφοριοδότες», οι «οδηγοί» και τα «μέλη πληρώματος», οι «υπεύθυνοι αστυνόμευσης» των άλλων παράνομων αλλοδαπών και οι «ειδικοί στο ξέπλυμα των παρανόμων εσόδων»⁽³⁵⁾. Αυτές οι ομάδες οργανωμένου εγκλήματος, αποτελούνται συνήθως από υποτυπώδη δίκτυα μικρότερων ομάδων, τα περισσότερα εκ των οποίων, έχουν εθνοτικές ή πολιτισμικές διασυνδέσεις με τους παράνομους αλλοδαπούς⁽³⁶⁾. Εμφανίζουν δε, ιδιαίτερα υψηλό βαθμό ευελιξίας και ικανότητας διασυννοριακής συνεργασίας, ανεξαρτήτως εθνοτικών διαφορών, ακόμη και σε περιοχές με χρόνια προβλήματα εθνοτικών συγκρούσεων. Οι διαμεσολαβητές εντο-

⁽³⁵⁾ Πηγή: Περιοδικό «Προβληματισμοί» / Τεύχος 40 / Ενημερωτικό Σεμινάριο «Μετανάστευση και Εθνική Ασφάλεια» 12-14 Φεβρουαρίου 2007 / «Μετανάστευση και Οργανωμένο Έγκλημα» Εισήγηση Υποστρατήγου ΕΛ.ΑΣ ε.α. Π. ΛΑΓΓΑΡΗ Μέλους ΔΣ/ΕΛ.Ε.Σ.ΜΕ / ιστοσελίδα: http://www.elesme.gr/elesmegr/periodika/t40/t40_11.htm

⁽³⁶⁾ Πηγή: Ανασκόπηση Ευρωπόλ / Γενική Έκθεση Πεπραγμένων της Ευρωπόλ / Χάγη 7 Μαΐου 2012 https://www.europol.europa.eu/sites/default/files/publications/el_europolreview.pdf

πίζουν και εκμεταλλεύονται άμεσα διάφορες αλλαγές που συμβαίνουν στην κοινωνία, όπως εκείνες που αφορούν τις τακτικές των αρχών επιβολής του νόμου ή αλλαγές στη νομοθεσία και τους κανονισμούς, καθώς και το άνοιγμα νέων ή φθηνότερων δίοδων μεταφοράς ή νέων σημείων συννοριακού ελέγχου.

Όσο αφορά τον τρόπο δράσης αυτών των οργανωμένων εγκληματικών ομάδων, που ασχολούνται με τη παράνομη διακίνηση αλλοδαπών, υπάρχουν «μηχανισμοί στρατολόγησης» των υποψήφιων παράνομων αλλοδαπών στις χώρες προέλευσής τους. Η πιο συνηθισμένη μέθοδος «στρατολόγησης» είναι οι αγγελίες σε έντυπα, εφημερίδες και στο διαδίκτυο, που καταχωρούνται από γραφεία ταξιδιών ή γραφεία ευρέσεως εργασίας. Επίσης σε συγκεκριμένα μέρη, όπως μπαρ, κλαμπ, καφετέριες, στα οποία οι διακινητές έχουν αποκτήσει τοπική φήμη και έτσι είναι εύκολο να βρεθούν από τους ενδιαφερόμενους, επιτυγχάνεται η επαφή με τους διακινητές.

Πολύ συχνό είναι το φαινόμενο σωματικής και ψυχικής βίας από μεριάς των μελών των κυκλωμάτων προς τους παράνομα διακινούμενους αλλοδαπούς, μέχρι οι ίδιοι ή φιλικά-συγγενικά τους πρόσωπα να καταβάλλουν στους διακινητές το συμφωνηθέν για την διακίνηση χρηματικό ποσό.

Για την μεταφορά χρημάτων ανάμεσα στα διάφορα παρακλάδια των δικτύων, χρησιμοποιείται συχνά το σύστημα χαουάλα (ή αλλιώς «χούντι»), που αποτελεί ένα άτυπο σύστημα μεταβίβασης αξιών, που βασίζεται στην εντιμότητα και στην τήρηση των υποσχεθέντων ενός τεράστιου δικτύου χρηματομεσιτών, που εδρεύουν κυρίως στην Μ. Ανατολή, τη Β. Αφρική, το Κέρασ της Αφρικής και τη Ν. Ασία. Στην απλούστερη εκδοχή του συστήματος χαουάλα, η μεταφορά χρημάτων γίνεται μέσω ενός δικτύου διαμεσολαβητών, χωρίς ουσιαστικά να μετακινηθεί το χρήμα στην υλική του μορφή ⁽³⁷⁾.

⁽³⁷⁾ Ανασκόπηση Ευρωπόλ / Γενική Έκθεση Πεπραγμένων της Ευρωπόλ / Χάγη 7 Μαΐου 2012 στην ιστοσελίδα: https://www.europol.europa.eu/sites/default/files/publications/el_europolreview.pdf

2.5 Παράνομη είσοδος αλλοδαπών

Τα θαλάσσια σύνορα της Ελλάδας αποτελούν «πύλη εισόδου» για χιλιάδες (μεταξύ άλλων) μετανάστες και πρόσφυγες που μπαίνουν στην Ευρώπη κάθε χρόνο (βλ. Έμκε – Πουλοπούλου Η., 2007, σ.267). Το γεγονός πως η Ελλάδα, προτιμάται, λόγω της ανωτέρω ιδιότητάς της, προέκυψε και από την επεξεργασία των αποτελεσμάτων των ερωτηματολογίων, αφού πάνω από τους μισούς ερωτώμενους (ποσοστό 53.7%), θεωρούν πως ο σημαντικότερος λόγος που οι παράνομα εισερχόμενοι / εξερχόμενοι μέσω θαλάσσης αλλοδαποί επιλέγουν την Ελλάδα είναι γιατί αποτελεί την πύλη εισόδου στην Ε.Ε. (βλ. Πίνακα 5.)

Πίνακας 5.

Ερώτηση 4.		βαθμός σημαντικότητας (με το 1 ως το πιο σημαντικό)										σύνολο απαντήσεων		%	
		1	%	2	%	3	%	4	%	5	%				6
απαντήσεις:															
ερωτηματολόγιο	1. ευκολία εισόδου / εξόδου λόγω ελλιπούς φύλαξης θαλασσίων συνόρων	10	18.5%	17	28.8%	5	8.6%	9	17.6%	11	20.8%	3	30%	55	19.3%
	2. καλύτερες συνθήκες διαβίωσης	3	5.6%	7	11.9%	14	24.1%	19	37.3%	10	18.9%	2	20%	55	19.3%
	3. καλύτερη αντιμετώπιση των παράνομων αλλοδαπών σε σχέση με άλλες χώρες	4	7.4%	6	10.2%	21	36.2%	7	13.7%	16	30.2%			54	18.9%
	4. πύλη εισόδου στην Ε.Ε.	29	53.7%	13	22.0%	4	6.9%	8	15.7%	2	3.8%	3	30%	59	20.7%
	5. ύπαρξη οργανωμένων δικτύων διακίνησης	7	13.0%	15	25.4%	13	22.4%	7	13.7%	14	26.4%	1	10%	57	20.0%
	6. πολιτική αδιαφορία και μη ύπαρξη μεταναστευτικής πολιτική	1	1.9%											1	0.4%
συμπληρωμένες από τους ερωτώμενους	7. γεωγραφική θέση			1	1.7%									1	0.4%
	8. ευκολία εισόδου λόγω μικρής απόστασης από απέναντι παράλια (ακτές)					1	1.7%							1	0.4%
	9. μη έλεγχος συστήματος επιτήρησης και αντίδρασης ελληνικών αρχών σε όλα τα επίπεδα							1	2%					1	0.4%
	10. η Ελλάδα είναι κοντινή χώρα σε χώρες που αντιμετωπίζουν προβλήματα											1	10%	1	0.4%
σύνολο απαντήσεων		54	100%	59	100%	58	100%	51	100%	53	100%	10	100%	285	100%

Πηγή: Επεξεργασμένα πρωτογενή δεδομένα

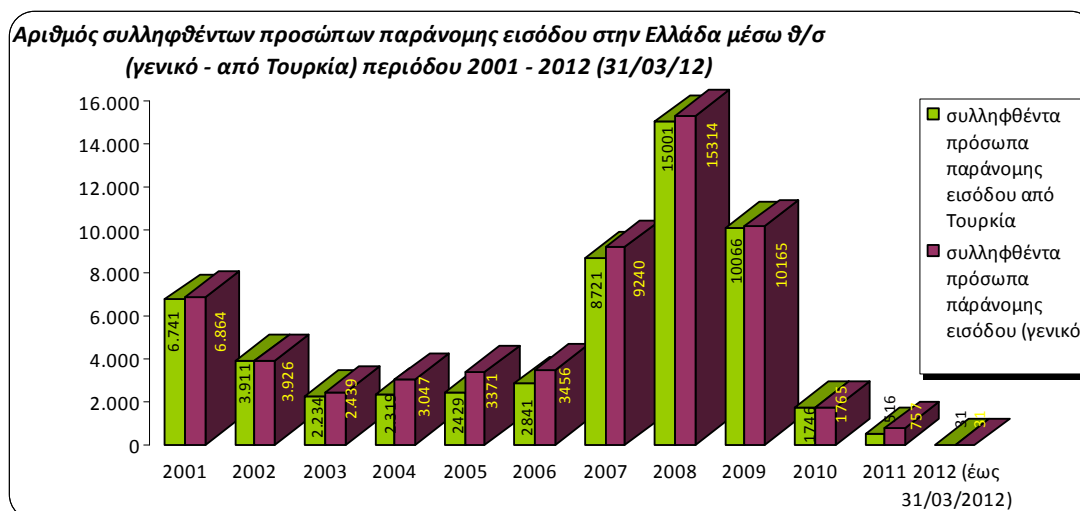
Στην ετήσια έκθεσης πολιτικής 2011 του Ευρωπαϊκού Δικτύου Μετανάστευσης (European Migration Network, EMN), Μάρτιος 2012, η θέση της Ελλάδας ως μία από τις βασικές πύλες εισόδου παράνομων μεταναστών στην Ευρώπη, επιβεβαιώνεται.

Η Ελλάδα, δεν αποτελεί χώρα τελικού προορισμού, αλλά προσδιορίζεται ως «διαμετακομιστικός κόμβος» (πύλη εισόδου) για τις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες. Οι χώρες της Ευρώπης και ιδιαίτερα της κεντρικής και βόρειας, αποτελούν τον τελικό προορισμό του κύριου όγκου των παράνομα εισερχόμενων αλλοδαπών

Οι ροές των παράνομα εισερχόμενων αλλοδαπών προς την Ελλάδα διακρίνονται σε δύο: α) ανατολικά από την Τουρκία και β) νότια από την Αίγυπτο.

Στην πραγματικότητα, οι από τα τουρκικά παράλια παράνομα εισερχόμενοι στον ελλαδικό χώρο αλλοδαποί, μέσω των θ/σ, αποτελούν την πλειοψηφία του συνόλου των παράνομα εισερχομένων (βλ. Πίνακα 6.).

Πίνακας 6.

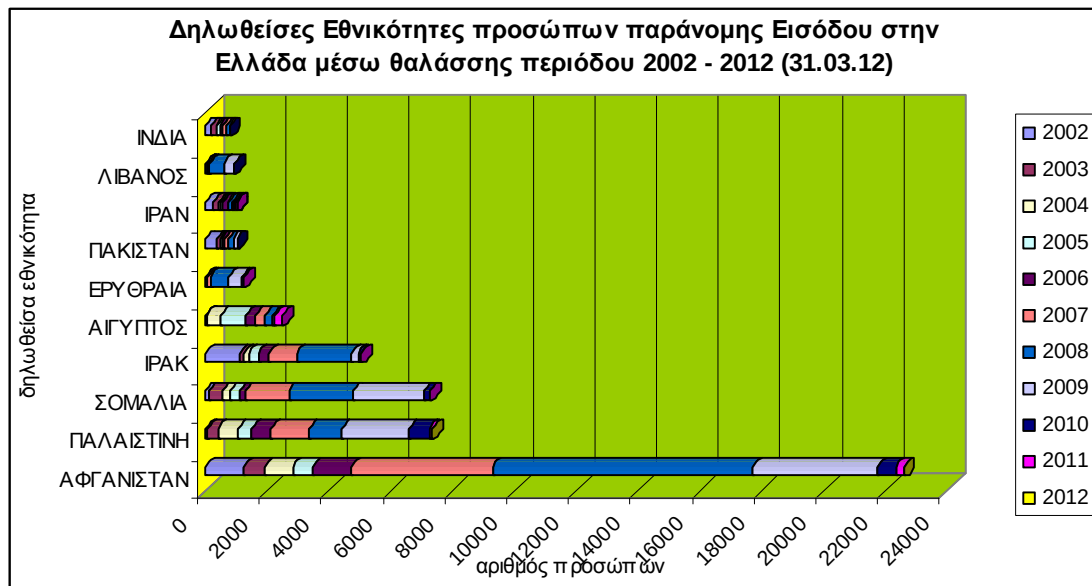
Πηγές: 1. www.hcg.gr & 2. Υ.Ν.Α./Λ.Σ.-ΕΛ.ΑΚΤ./ΔΙ.Π.ΘΑ.Σ, επεξεργασία συγγραφέα

Από τα μέσα της δεκαετίας του '90, άρχισε να εμφανίζεται το φαινόμενο της παράνομης αποβίβασης Ιρακινών, Αφρικανών και Ασιατών στα νησιά του Αιγαίου (βλ. Έμκε – Πουλοπούλου Η., 2007, σ.268). Στον Πίνακα 7. που ακολουθεί, παρουσιάζονται γραφικά οι δέκα κυρίαρχες αριθμητικά δηλωθείσες εθνικότητες για την χρονική περίοδο από το 2001 έως το 2012 (31/03/12).. Στο υπόμνημα πινάκων, υπάρχει αναλυτικός πίνακας με όλες τις δηλωθείσες εθνικότητες.

Πρέπει να σημειωθεί, πως η χρήση του όρου δηλωθείσες, γίνεται, διότι παρατηρούνται περιστατικά δήλωσης ψευδούς εθνικότητας από τους συλληφθέντες και δήλωσης χώρας προέλευσης τέτοια, ώστε να δικαιούνται αίτημα ασυλίας, στα πλαίσια εφαρμογής μίας τακτικής «αγοράς χρόνου» ⁽³⁸⁾ στην προσπάθειά τους να αποφύγουν την απέλαση από την Ελλάδα.

⁽³⁸⁾ Α. Τριανταφυλλίδου – Θ. Μαρούκης (επιμ), *Η Μετανάστευση στην Ελλάδα του 21^{ου} αιώνα*, Κριτική, 2010, σελ. 426

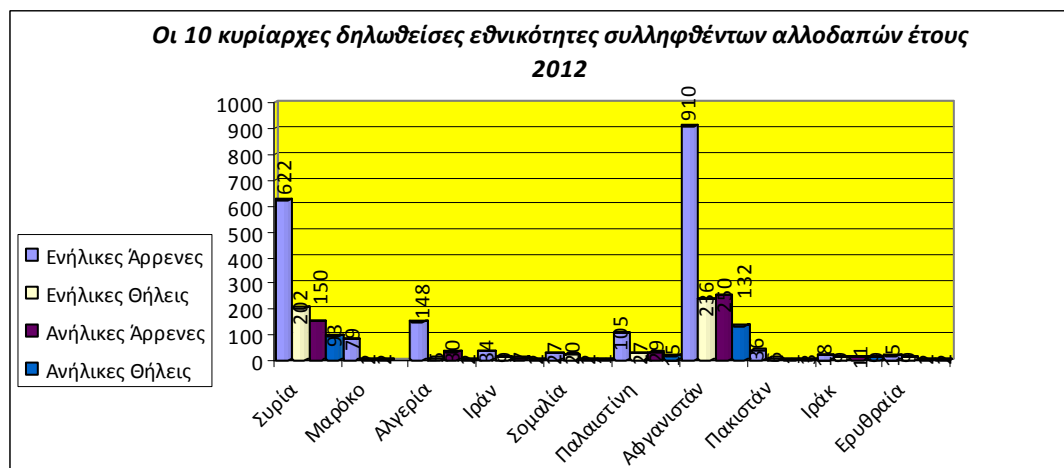
Πίνακας 7.

Πηγή: Εύρεση στις 22/01/13 στην ιστοσελίδα: <http://www.hcg.gr/node/2484>, επεξεργασία του συγγραφέα.

Για το έτος 2012, οι 10 κυρίαρχες δηλωθείσες εθνικότητες για τους συλληφθέντες από το Λ.Σ.-ΕΛ.ΑΚΤ. αλλοδαπούς, παρουσιάζονται στον Πίνακα 8., με αναφορά επίσης στην ηλικιακή ομάδα και το φύλο. Η πλειοψηφία των συλληφθέντων, δήλωσαν Αφγανοί και Σύριοι, ενώ όσο αφορά το φύλο, πρόκειται κυρίως για άνδρες ενήλικες.

Πίνακας 8.

Πηγή: Υ.Ν.Α./Α.Λ.Σ.-ΕΛ.ΑΚΤ/ΔΙ.Π.Θ.Α.Σ

Η πολιτική αστάθεια και οι πολεμικές συρράξεις στις προαναφερθείσες χώρες, δικαιολογούν την αριθμητική τους κυριαρχία μεταξύ των συλληφθέντων αλλοδαπών,

αφού οι συγκεκριμένες καταστάσεις, αυξάνουν την ροπή για μεταναστευτική εκροή⁽³⁹⁾.

Μια επισκόπηση στην ιστορία του Αφγανιστάν από το 1980 και μετά, φανερώνει αρκετά για τις μετακινήσεις των Αφγανών υπηκόων. Το 1980, η χώρα καταλαμβάνεται από στρατεύματα της πρώην ΕΣΣΔ και ξεκινούν ένοπλες συγκρούσεις με ομάδες ανταρτών μουτζαχεντίν, οι οποίοι στα πλαίσια της στρατηγικής του Ψυχρού Πολέμου υποστηρίχθηκαν από τις ΗΠΑ, το Πακιστάν, την Κίνα, το Ιράν και την Σαουδική Αραβία. Οι πολεμικές συρράξεις αναγκάζουν χιλιάδες ανθρώπους να εγκαταλείψουν τις εστίες τους. Με την αποχώρηση των σοβιετικών στρατευμάτων το 1989, ακολουθεί μια ακόμα περίοδος αστάθειας κατά την οποία αναδεικνύεται το ισλαμικό φονταμενταλιστικό κίνημα των Ταλιμπάν, οι οποίοι και επιβάλουν μετά την κατάληψη της πρωτεύουσας του Αφγανιστάν, Καμπούλ, το 1996, ένα αυστηρό ισλαμικό καθεστώς. Μετά τις επιθέσεις της 11ης Σεπτεμβρίου 2001 οι ΗΠΑ, η Βρετανία και συμμαχικές δυνάμεις αναλαμβάνουν στρατιωτική δράση και ανατρέπουν το καθεστώς των Ταλιμπάν. Με απόφαση του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ στη χώρα εγκαθίσταται διεθνής στρατιωτική δύναμη, τη διοίκηση της οποίας ανέλαβε το 2003 το ΝΑΤΟ. Από τις εκλογές του 2004 και μετέπειτα, το κίνημα των Ταλιμπάν ανασυγκροτήθηκε και επιτίθεται έκτοτε στις ξένες στρατιωτικές δυνάμεις αλλά και στην κυβέρνηση της χώρας.

Βλέπουμε ότι μετά από δεκαετίες πολιτικής αστάθειας και πολεμικών επιχειρήσεων η ανθρωπιστική κρίση έχει λάβει ανεξέλεγκτες διαστάσεις. Εκατομμύρια Αφγανοί προσφυγές έχουν εγκαταλείψει και συνεχίζουν να εγκαταλείπουν τη χώρα τους⁽⁴⁰⁾.

Στην δε Συρία, από το 2011, διεξάγεται εμφύλιος πόλεμος, που ξεκίνησε ως μία σειρά διαδηλώσεων (μέρος της Αραβικής Άνοιξης), οι οποίες μετά την βίαιη καταστολή τους, εξελίχθηκαν σε ένοπλη εξέγερση⁽⁴¹⁾. Ως αποτέλεσμα, Σύριοι υπήκοοι έχουν διασκορπιστεί στην Τουρκία, την Ιορδανία, τον Λίβανο, το Ιράκ, την Αίγυπτο και στην υπόλοιπη βόρεια Αφρική⁽⁴²⁾.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, με την Αναφορά της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης αριθ. Doc. 13106/23-01-2013 με τίτλο «Μετανάστευση και Άσυλο: όξυνση των

⁽³⁹⁾ Χ. Μπάγκαβος, Δ. Παπαδοπούλου, *Μετανάστευση και ένταξη των μεταναστών στην ελληνική κοινωνία*, Gutenberg, 2006, σ. 73.

⁽⁴⁰⁾ Πηγή: Wikipedia

⁽⁴¹⁾ ό.π.

⁽⁴²⁾ Ηλεκτρονική μορφή Ελευθεροτυπίας, εύρεση στην ιστοσελίδα:
<http://www.enet.gr/?i=news.el.article&id=339681>

εντάσεων στην Ανατολική Μεσόγειο» ⁽⁴³⁾, αναφέρεται στην μεγάλη ροή Σύριων προσφύγων κυρίως στην Τουρκία, αλλά και προς την Ελλάδα, εξαιτίας ακριβώς των συγκρούσεων που λαμβάνουν χώρα στην Συρία. Σύμφωνα με την ίδια αναφορά, η Τουρκία καλείται να διαχειριστεί πάνω από 150.000 Σύριους πρόσφυγες (αριθμός που αυξάνεται), καθιστώντας την κύρια χώρα διέλευσης μικτών ροών παράνομων μεταναστών, αιτούντων άσυλο και προσφύγων, που αναζητούν την είσοδο τους στην Ε.Ε. Διαμεσολαβητικός κόμβος στην προσπάθειά τους αυτή, είναι η Ελλάδα.

Για το έτος 2012, αναλύοντας τα στατιστικά για την παράνομη είσοδο αλλοδαπών δια θαλάσσης, διαπιστώνουμε δύο τάσεις, όσο αφορά την “κίνηση” των περιστατικών. Η μία τάση καλύπτει το χρονικό διάστημα από 01/01/12 έως 31/07/12, όπου στα συνολικά 9 περιστατικά που έλαβαν χώρα, συνελήφθησαν 82 παράνομα εισερχόμενοι αλλοδαποί και 6 διακινητές και η άλλη τάση, αφορά το χρονικό διάστημα από 01/08/12 έως 31/12/12, οπότε και υπήρξαν 79 περιστατικά και συλλήψεις 1545 παράνομων αλλοδαπών και 34 διακινητών τους. Παρατηρούμε ότι το 90% των περιστατικών της παράνομης εισόδου, αφορούν την δεύτερη τάση, διόλου τυχαίο, αν συλλογιστούμε ότι από τις αρχές Σεπτεμβρίου του 2012, караβάνια μεταναστών που είχαν διαφύγει από τη φλεγόμενη Συρία, περίμεναν στα τουρκικά παράλια για να περάσουν απέναντι στην Σύμη ⁽⁴⁴⁾. Σημαντικό παράγοντας που συνέβαλε στην δημιουργία της συγκεκριμένης τάσης, ήταν και η πραγματοποίηση των επιχειρήσεων «Ασπίδα» στα ελληνοτουρκικά χερσαία σύνορα και «Ξένιος Ζευς» στο εσωτερικό της χώρας, που είχαν ως αποτέλεσμα την μετατόπιση της παράνομης εισόδου στα ελληνοτουρκικά θαλάσσια σύνορα, αλλά και στα ελληνοβουλγαρικά χερσαία σύνορα ⁽⁴⁵⁾.

Στον χάρτη που ακολουθεί, απεικονίζονται ο αριθμός των περιστατικών παράνομης εισόδου, ο αριθμός των παράνομα εισερχόμενων μέσω θαλάσσης συλληφθέντων αλλοδαπών και ο αριθμός των συλληφθέντων διακινητών ανά εμπλεκόμενη Λιμενική Αρχή, για το έτος 2012. Η πλειοψηφία των περιστατικών έλαβε χώρα στο Ανατολικό Αιγαίο.

⁽⁴³⁾ Εύρεση στις 11/02/13 στην ιστοσελίδα:

<http://assembly.coe.int/ASP/Doc/XrefViewPDF.asp?FileID=19349&Language=EN>

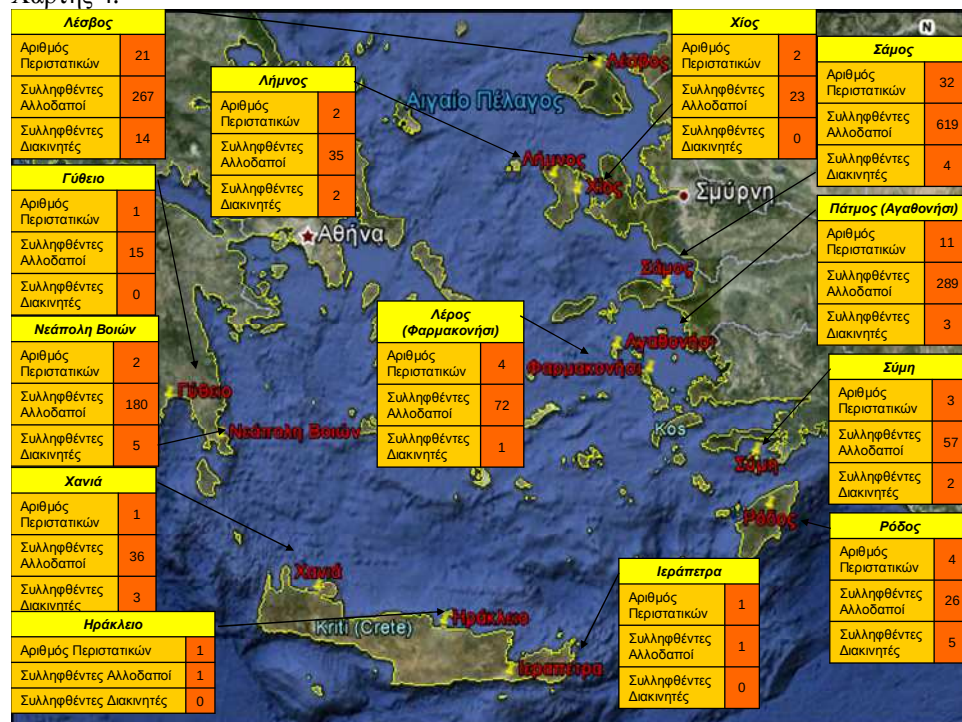
⁽⁴⁴⁾ Το Βήμα, 25/11/12, σελ. Α45 και στην ιστοσελίδα:

<http://www.tovima.gr/society/article/?aid=485540>

⁽⁴⁵⁾ Frontex / Fran Quarterly / Issue 3 / July – September 2012 / p.5/ Εύρεση στην ιστοσελίδα:

http://www.frontex.europa.eu/assets/Publications/Risk_Analysis/Fran_Q3_2012.pdf

Χάρτης 4.

Πηγή: Υ.Ν.Α./Α.Λ.Σ.-ΕΛ.ΑΚΤ./ΔΙ.Π.ΘΑ.Σ. επεξεργασία του συγγραφέα

Τον Ιανουάριο του 2013, το φαινόμενο συνεχίζεται. Καταγράφηκαν 11 περιστατικά παράνομης εισόδου, 135 συλλήψεις παράνομα εισερχόμενων αλλοδαπών και 6 διακινητών τους και 1 σκάφος κατασχέθηκε.

Ροή παράνομα εισερχόμενων αλλοδαπών από την ανατολή

Αλλοδαποί προερχόμενοι τόσο από Αφρικανικές χώρες όπως η Σομαλία, το Σουδάν, η Αιθιοπία, όσο και από Ασιατικές χώρες όπως το Αφγανιστάν, η Συρία, το Πακιστάν, το Ιράν, το Ιράκ, προωθούνται μέσω των οργανωμένων κυκλωμάτων διακίνησης στην Τουρκία και από εκεί με την χρήση θαλάσσιων μέσων στην Ελλάδα ⁽⁴⁶⁾.

Γεωγραφικά σημεία προσέγγισης – αποβίβασης στον ελλαδικό χώρο, αποτελούν το εύρος των ελληνικών ακτών από την Β. Ελλάδα έως τις ακτές της Πελοποννήσου, τα νησιά του Ανατολικού Αιγίου, από την Λέσβο μέχρι την Ρόδο, καθώς και οι Κυκλάδες.

Για την παράνομη διακίνηση με αφετηρία τις ακτές της Τουρκίας, χρησιμοποιούνται:

- Ο Ταχύπλοα φουσκωτά σκάφη με ισχυρές μηχανές, δύο χειριστές διακινητές, με τα οποία μεταφέρονται περίπου 30 άτομα. Υπάρχει συνήθως συμμετοχή –

⁽⁴⁶⁾ Εύρεση στις 12 Ιανουαρίου 2013, στην ιστοσελίδα: <http://www.yen.gr/wide/yen.chtm?prnbr=29312>

συνεργασία της οργάνωσης με αντίστοιχη ελληνική οργάνωση, η οποία διαθέτει δικά της ταχύπλοα φουσκωτά σκάφη.

- ο Ιστιοπλοϊκά σκάφη, τα οποία έχουν δυνατότητα μεταφοράς 70 – 80 ατόμων. Έτσι μεταφέρονται συνήθως οικογένειες με παιδιά, συμπεριλαμβανομένων βρεφών. Πλήρωμα διακινητές είναι συνήθως Ουκρανοί ναυτικοί.
- ο Μηχανοκίνητες θαλαμηγοί, με τις οποίες μπορούν να μεταφερθούν 60 – 70 άτομα, συνήθως οικογένειες με παιδιά κάθε ηλικίας. Πλήρωμα διακινητές είναι Τούρκοι υπήκοοι, μερικές φορές μέλη της οργάνωσης Γκρίζοι Λύκοι.
- ο Ξύλινα σκάφη μικρού – μεσαίου μεγέθους, αρκετά από τα οποία τα προμηθεύεται η οργάνωση από διαλυτήριο πλοίων στην Σμύρνη.
- ο Μικρές πνευστές κωπήλατες λέμβους, χωρητικότητας 4 – 5 ατόμων.

Επίσης, έχουν καταγραφεί περιστατικά παράνομης απευθείας μεταφοράς αλλοδαπών από τις τουρκικές ακτές στις ιταλικές, με πλου στα διεθνή ύδατα του Αιγαίου, με χρήση μεγάλων τούρκικων αλιευτικών σκαφών και πλήρωμα Τούρκους ναυτικούς.

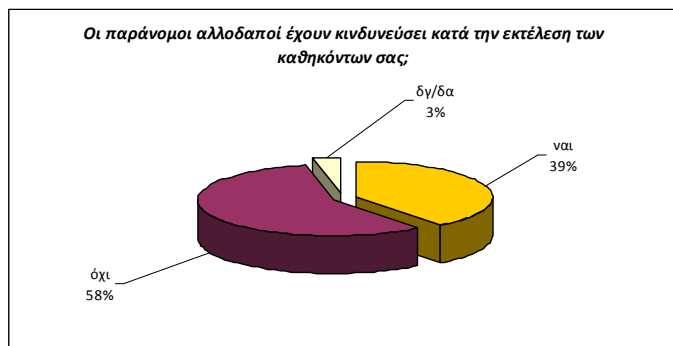
Όσο αφορά τα ξύλινα σκάφη μικρού – μεσαίου μεγέθους, πρόκειται για σωστικές λέμβους πλοίων, οι οποίες συντηρούνται – επισκευάζονται για πλου δύο ωρών περίπου και για τον χειρισμό των οποίων, εκπαιδεύει η οργάνωση στοιχειωδώς κάποιον από την ομάδα των αλλοδαπών που πρόκειται να επιχειρήσουν παράνομη είσοδο. Ξεκινούν από τις τουρκικές ακτές με προορισμό κοντινά ελληνικά νησιά (Λέσβο, Χίο, Σάμο, Σύμη, Κω) ή νησίδες (Αγαθονήσι, Φαρμακονήσι). Στους μεταφερόμενους, έχουν δοθεί από την οργάνωση οδηγίες, ώστε σε περίπτωση εντοπισμού τους από την Ελληνική Ακτοφυλακή, κάποιον από αυτούς, φορώντας πάντα ατομικά σωσίβια, να πέσουν στην θάλασσα, με αποτέλεσμα η επιχείρηση αποτροπής παραβίασης των εθνικών θαλασσιών συνόρων και προσέγγισης στις ελληνικές ακτές, να μετατρέπεται σε επιχείρηση διάσωσής τους από τις ελληνικές αρχές.

Για το ίδιο σκοπό, δεν είναι λίγα τα περιστατικά καταστροφής των πλωτών μέσων που χρησιμοποιούν (πνευστές λέμβοι) από τους ίδιους τους επιβαίνοντες αλλοδαπούς ⁽⁴⁷⁾. Το γεγονός αυτό, το επιβεβαιώνουν και τα αποτελέσματα της έρευνας μέσω ερωτηματολογίων που πραγματοποιήθηκε, στην οποία το 39% των ερωτώμενων που δήλωσαν πως οι παράνομοι αλλοδαποί έχουν κινδυνεύσει κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους, σε ποσοστό 41.9% υποστήριξαν πως ο κύριος λόγος, ήταν η καταστροφή των πλωτών μέσων που χρησιμοποίησαν οι παράνομοι αλλοδαποί για να

⁽⁴⁷⁾ Βλ. συνέντευξη Λιμενάρχη Μυτιλήνης, στην τοπική εφημερίδα Μυτιλήνης «Πολιτικά» την 23/08/12, στην ιστοσελίδα: <http://politikalesvos.gr/?p=4899>

εισέλθουν στην Ελλάδα, από τους ίδιους τους αλλοδαπούς (βλ. Πίνακα 9. και Πίνακα 10. που ακολουθούν).

Πίνακας 9.

Πηγή: Επεξεργασμένα πρωτογενή δεδομένα.

Πίνακας 10.

Ερώτηση 11 ι).		βαθμός σημαντικότητας (με το 1 ως το πιο σημαντικό)												σύνολο απαντήσεων
απαντήσεις:		1	%	2	%	3	%	4	%	5	%	6	%	
ερωτηματολογίου	1. έλλειψη γνώσης κολύμβησης	8	25.8%	2	8.7%	3	16.7%	3	15.8%	5	31.3%	0	0.0%	21
	2. κακής ποιότητας σωσίβια	0	0.0%	4	17.4%	1	5.6%	9	47.4%	5	31.3%	0	0.0%	19
	3. δυσμενείς καιρικές συνθήκες	4	12.9%	6	26.1%	7	38.9%	2	10.5%	4	25.0%	0	0.0%	23
	4. καταστροφή δικών τους πλωτών μέσων	13	41.9%	3	13.0%	2	11.1%	2	10.5%	1	6.3%	0	0.0%	21
	5. υπεράριθμη παρουσία αλλοδαπών στα πλωτά μέσα που χρησιμοποιούν	5	16.1%	8	34.8%	5	27.8%	2	10.5%	1	6.3%	0	0.0%	21
	6. λανθασμένοι χειρισμοί λιμενικών		0.0%	0	0.0%	0	0.0%	1	5.3%	0	0.0%	8	88.9%	9
συμπληρωμένη από τους εργαζόμενους	7. απειλή χρήσης βίας ή και χρήση βίας κατά των ιδίων αν δεν ικανοποιηθούν μη προβλεπόμενα αιτήματα	1	3.2%										11.1%	1
	8. από τους διακινητές											1		1
σύνολο απαντήσεων		31	100%	23	100%	18	100%	19	100%	16	100%	9	100%	116

Πηγή: Επεξεργασμένα πρωτογενή δεδομένα

Η απόπειρα παράνομης εισόδου χρησιμοποιώντας τις μικρές πνευστές κωπήλατες λέμβους, μπορεί να δίνει την εικόνα τυχαίας και ανοργάνωτης προσπάθειας έλευσης, όμως στην πραγματικότητα καλύπτεται από πλήρη οργάνωση και μεθοδολογία, την οποία παρέχει το οργανωμένο κύκλωμα διακίνησης αλλοδαπών που κρύβεται πίσω από την όλη διαδικασία. Το κύκλωμα λοιπόν καθοδηγεί και καθορίζει τον τόπο συγκέντρωσης για εκκίνηση, τον αριθμό των αλλοδαπών που επιβαίνουν στις μικρές αυτές πνευστές κωπήλατες λέμβους και παρέχει επίσης οδηγίες χρήσης των λέμβων. Μάλιστα, προκειμένου να είναι δύσκολος ο εντοπισμός τους από τις αρμόδιες αρχές, ο αριθμός τέτοιων λέμβων που επιχειρούν παράνομη μεταφορά αλλοδαπών, δεν ξεπερνά τις 4 ημερησίως.

Οι διακινητές συνήθως δεν αποτολμούν “δρομολόγιο” με ξάστερο ουρανό και θάλασσα λάδι, αφού έτσι μπορούν εύκολα να εντοπιστούν – διακριθούν από τα πλωτά του Λιμενικού ⁽⁴⁸⁾. Οι «μεταφορές» ανθρώπων πραγματοποιούνται στον συντομότερο δυνατό χρόνο, αφού οι διακινητές θέλουν σε 20 – 30 λεπτά να έχουν γυρίσει στην Τουρκία. Τα κυκλώματα που δρουν σε κάθε περιοχή, έχουν κάνει χαρτογράφηση των νησιών και των βραχονησίδων και γνωρίζουν που βρίσκονται “κρυμμένοι” κολπίσκοι και παραλίες, καθώς και τα σημεία που μπορούν να βγάλουν τους παράνομους μετανάστες και που δεν θα τους «πιάσει» ο καιρός. Σε περίπτωση που γίνουν αντιληπτοί από το Λιμενικό, πρώτη τους κίνηση είναι να ρίξουν τους μεταφερόμενους αλλοδαπούς στην θάλασσα, φορώντας τους κακής ποιότητας σωσίβια.

Ροή παράνομα εισερχόμενων αλλοδαπών από τον νότο

Αλλοδαποί από διάφορες Αφρικανικές χώρες, όπως η Σομαλία, η Μαυριτανία, η Ακτή Ελεφαντοστού, το Σουδάν, η Λιβύη προωθούνται στην Αίγυπτο, όπως επίσης και Αιγύπτιοι και από εκεί μέσω θαλάσσης στην Ελλάδα, με κύρια σημεία προορισμού – αποβίβασης τις ακτές της Νότιας Κρήτης, τις νότιες ακτές της Πελοποννήσου, τις ακτές του Ιονίου και την Εύβοια ⁽⁴⁹⁾.

Για την διακίνηση που πραγματοποιείται από τα οργανωμένα εγκληματικά δίκτυα, με αφετηρία την Αίγυπτο, χρησιμοποιούνται τα εξής πλωτά μέσα:

- ο Μεγάλα ξύλινα αλιευτικά αιγυπτιακά σκάφη, με πλήρωμα – διακινητές αιγύπτιους ναυτικούς, τα οποία έχουν δυνατότητα μεταφοράς 120 – 150 ατόμων.
- ο Μικρού μεγέθους εμπορικά πλοία (motorships), 4000 – 5000 κ.ο.χ , στα οποία πλήρωμα – διακινητές είναι ναυτικοί από την Ρωσία, την Γεωργία και το Αζερμπαϊτζάν και με τα οποία μπορούν να μεταφερθούν 130 – 180 άτομα.

⁽⁴⁸⁾ Το Βήμα, 25/11/12, σελ. Α45

⁽⁴⁹⁾ Εύρεση στις 12 Ιανουαρίου 2013, στην ιστοσελίδα:
<http://www.yen.gr/wide/yen.chtm?prnbr=29312>

2.6 Απόπειρα παράνομη εξόδου

Η πλειοψηφία των αλλοδαπών που εισέρχονται παράνομα στην Ελλάδα, με οποιοδήποτε τρόπο και μέσο (θαλάσσια, χερσαία, εναέρια), την χρησιμοποιούν πλέον ως διαμετακομιστικό κόμβο στην μετακίνησή τους προς άλλες Ευρωπαϊκές χώρες. Έχουν δηλαδή ως στόχο, την έξοδό τους από την χώρα.

Οι λιμένες της Πάτρας και της Ηγουμενίτσας, αποτελούν για αυτόν τον σκοπό, τα κύρια σημεία απόπειρας παράνομης ακτοπλοϊκής εξόδου από την Ελλάδα.

Στην Πάτρα, το επονομαζόμενο Μεταναστευτικό της πρόβλημα, εμφανίστηκε στα μέσα της δεκαετίας του '90, εξαιτίας της αθρόας παράνομης εισόδου και διαμονής αλλοδαπών, έκτοτε με αριθμητικές διακυμάνσεις και ποικίλες εθνικότητες. Το 1996 εμφανίστηκαν οι πρώτες ομάδες Κούρδων παράνομων μεταναστών, ως αποτέλεσμα τόσο του πολέμου στο Ιράκ, όσο και των διώξεων που αντιμετώπιζαν από το τουρκικό κράτος. Ενδεικτικά αναφέρεται πως κατά την διετία 1995 – 1997 υπολογίζεται, σύμφωνα με στοιχεία του υπουργείου δημοσίας τάξεως, ότι εισήλθαν παράνομα στην Ελλάδα 22.451 ιρακινοί υπήκοοι ⁽⁵⁰⁾.

Από τις αρχές του 21^{ου} αιώνα και πιο συγκεκριμένα από το 2001 και μετά, άρχισαν να συρρέουν Αφγανοί, ως αποτέλεσμα της αμερικάνικης εισβολής στο Αφγανιστάν, από το 2008 και μετά Σομαλοί, λόγω του εμφυλίου ήδη από το 1991 πολέμου στην χώρα τους, καθώς και Σουδανοί υπήκοοι.

Πρώτο προορισμό τους αποτελεί η γειτονική Ιταλία και εν συνεχεία άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Για την μεταβίβασή τους στην Ιταλία χρησιμοποιούν τα επιβατηγά – οχηματαγωγά πλοία της ακτοπλοΐας που εκτελούν τακτικά δρομολόγια. Προκειμένου να επιβιβαστούν λοιπόν, είτε κάνουν χρήση πλαστών ταξιδιωτικών εγγράφων, είτε ταξιδεύουν “εγκλωβισμένοι” μέσα σε ειδικά κατασκευασμένες κρύπτες σε φορτηγά οχήματα (ακόμα και μέσα σε “ντουλαπάκια” στην καμπίνα του οδηγού ⁽⁵¹⁾), τροχόσπιτα ή εμπορευματοκιβώτια ⁽⁵²⁾.

Η τιμή προκειμένου να ταξιδέψουν λαθραία με κάποιο από τα πλοία της γραμμής Πάτρα – Ιταλία ή Ηγουμενίτσα - Ιταλία, κυμαίνεται από 2000 έως 3000 ευρώ ανά

⁽⁵⁰⁾ *Το Βήμα*, 16/11/1997, εύρεση στην ιστοσελίδα:

<http://www.tovima.gr/relatedarticles/article/?aid=93095&ct=75>

⁽⁵¹⁾ Βλ. σχετικό βίντεο στην ιστοσελίδα: http://www.axortagos.gr/video-deite-pou-ekripse-ton-lathrometanasti_2.html

⁽⁵²⁾ Αρχείο YENANΠ / Δ/νση Ασφαλείας, *Λαθρομεταναστευτικές Ροές Δια Θαλάσσης*, Πειραιάς 2009

άτομο. Υπάρχει και ο εναλλακτικός τρόπος μεταβίβασης στην Ιταλία, με χρήση ιστιοφόρων, όπου εκεί το κόστος την παράνομης μεταφοράς ξεκινά από τα 3500 ευρώ.

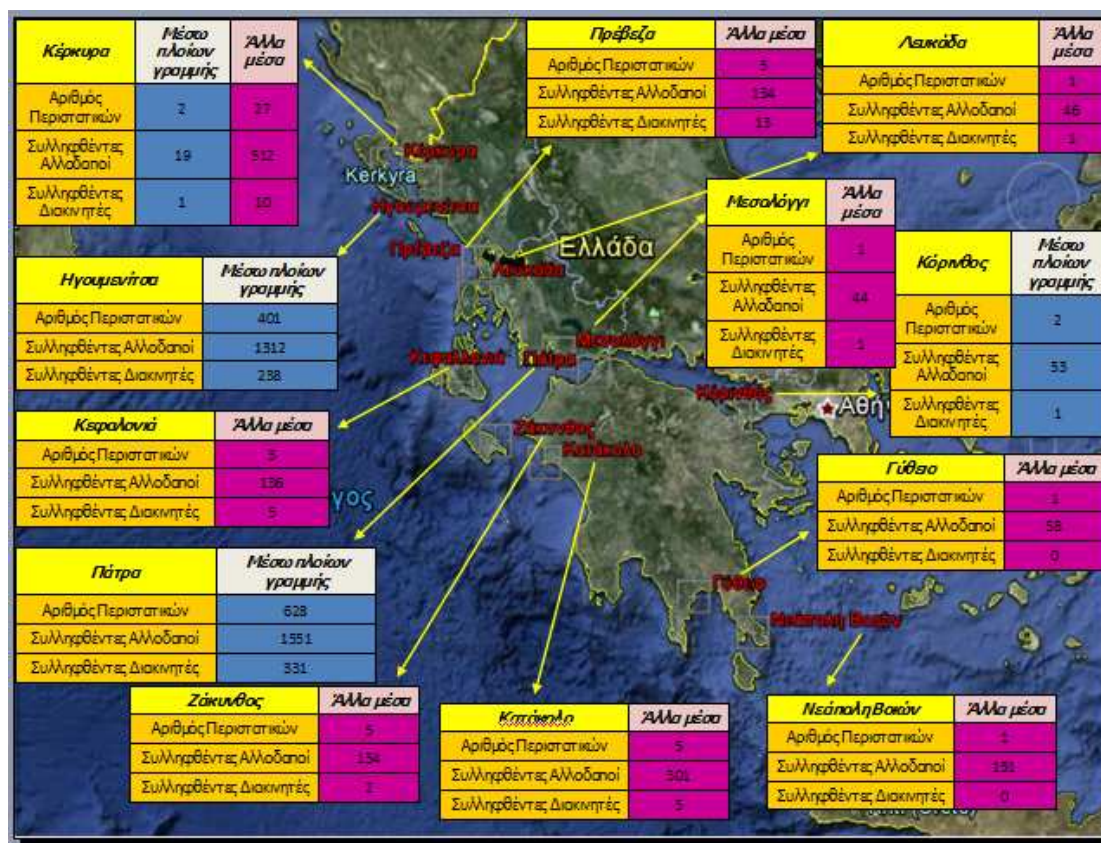
Ένας επίσης συνήθης τρόπος απόπειρας μεταβίβασης από τα ελληνικά νησιά σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες και συγκεκριμένα στην Γερμανία, είναι αεροπορικά με πτήσεις τσάρτερς. Τα περιστατικά αυτά παρατηρούνται σε περιφερειακά αεροδρόμια τουριστικών κυρίως ελληνικών νησιών, όπου ολιγομελείς ομάδες (3 έως 4 ατόμων) αλλοδαπών που έχουν εισέλθει παράνομα στην χώρα μας, με την χρήση πολύ καλής ποιότητας πλαστών ταξιδιωτικών εγγράφων, προσπαθούν να ταξιδέψουν με προορισμό την Γερμανία.

Δυστυχώς, για τους περισσότερους αποπειραθέντες να εξέλθουν από την χώρα μας, η προσπάθειά τους τυχάνει αποτυχίας, με αποτέλεσμα να εγκλωβίζονται στους λιμένες Πατρών και Ηγουμενίτσας για άγνωστο χρονικό διάστημα.

Ακόμα όμως και εκείνοι που καταφέρνουν να διαφύγουν από τις ελληνικές αρχές και να ταξιδέψουν μέχρι την γειτονική Ιταλία, συλλαμβάνονται συνήθως από τις ιταλικές αρχές, οι οποίες τους στέλνουν πίσω στην Ελλάδα. Και το ίδιο μοτίβο επαναλαμβάνεται.

Στον Χάρτη 5. που ακολουθεί, απεικονίζεται ανά εμπλεκόμενη Λιμενική Αρχή για το έτος 2012, ο αριθμός των περιστατικών απόπειρας παράνομης εξόδου καθώς και ο αριθμός των συλληφθέντων από το Λ.Σ. αλλοδαπών και διακινητών που αποπειράθηκαν παράνομη έξοδο από την Ελλάδα, μέσω των θαλασσίων συνόρων. Γίνεται διαχωρισμός, όσο αφορά τη χρήση πλοίων γραμμής (Ελλάδα – Ιταλία) ή άλλων μέσων.

Χάρτης 5.

Πηγή: Υ.Ν.Α./Α.Α.Σ. – ΕΛ.ΑΚΤ. / ΔΙ.Π.Θ.Α.Σ., επεξεργασία συγγραφέα

Το 2013 ξεκίνησε, με τον μήνα Ιανουάριο να καταγράφονται 90 περιστατικά απόπειρας παράνομης εξόδου, 336 συλλήψεις παράνομων αλλοδαπών και 52 συλλήψεις διακινητών, καθώς και 3 κατασχέσεις σκαφών και 30 κατασχέσεις οχημάτων. Επιπλέον, υπήρξαν 86 περιπτώσεις αλλοδαπών με πλαστά ταξιδιωτικά έγγραφα.

Διασώσεις Αλλοδαπών

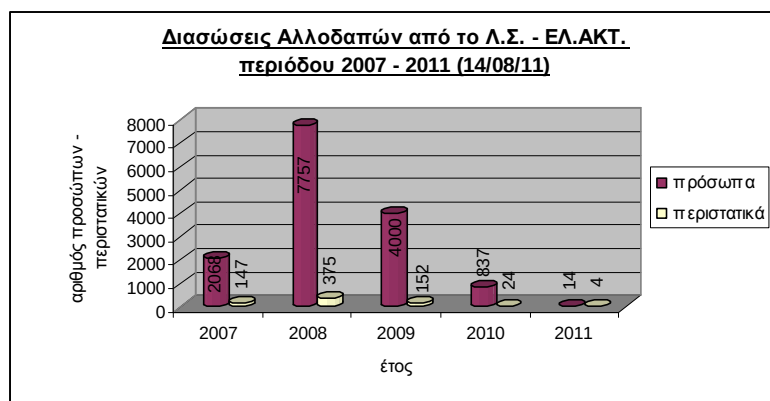
Ο αριθμός των ατόμων που χάνουν τη ζωή τους κάθε χρόνο στην προσπάθειά τους να εισέλθουν παράνομα στην επικράτεια κάποιας από τις τρεις χώρες του μεσογειακού μοντέλου (Ισπανία – Ιταλία – Ελλάδα) είναι μεγάλος και δεν μπορεί να παραβληθεί⁽⁵³⁾.

Την δεκαετία 2001 - 2011, οι συλλήψεις του Λιμενικού Σώματος για παράνομη είσοδο στα θαλάσσια σύνορά μας, ξεπέρασαν τα 60.000 άτομα, εκ των οποίων περίπου

⁽⁵³⁾ Κ.Π. Καλοφωλιάς, *Το Μεταναστευτικό Ζήτημα στην Μεσόγειο (Ισπανία – Ιταλία – Ελλάδα)*, Μιχάλη Σιδέρη, 2011, σ. 111.

40% διασώθηκαν από βέβαιο πνιγμό ⁽⁵⁴⁾ από τα περιπολικά πλοία του. Συγκεκριμένα την πενταετία 2007 - 2011 διεσώθησαν 14676 άτομα, σε 702 περιστατικά (βλ. Πίνακα 11.).

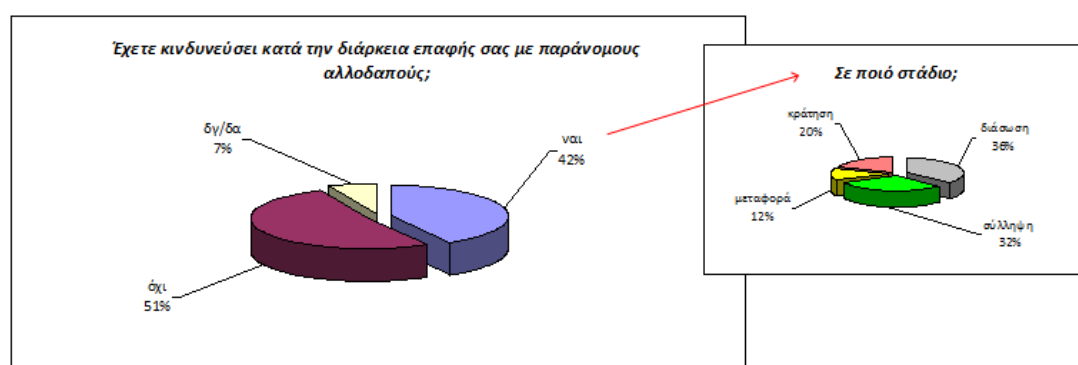
Πίνακας 11.

Πηγή: Αρχείο ΥΠτΠ / Α/ΛΣ-ΕΛ.ΑΚΤ. / ΔΑ – 1, επεξεργασία του συγγραφέα

Το κομμάτι της διάσωσης, είναι πολύ σημαντικό. Το 36% των ερωτηθέντων που απάντησαν θετικά στην ερώτηση εάν έχουν κινδυνεύσει κατά την διάρκεια επαφής τους με παράνομους αλλοδαπούς (βλ. ερώτηση 10 ερωτηματολογίου), δήλωσαν πως αυτό συνέβη κατά την διάρκεια εκτέλεσης κάποιας επιχείρησης διάσωσης (βλ. Πίνακα 12.).

Πίνακας 12.

Πηγή: Επεξεργασμένα πρωτογενή δεδομένα

Αναφέρθηκαν χαρακτηριστικά, περιστατικά εις βάρος των ερωτώμενων όπως, απόπειρα σωματικής βλάβης κατά την προσπάθεια διάσωσης, κίνδυνος πτώσης στην

⁽⁵⁴⁾ Αρχείο ΥΠτΠ/ΑΛΣ-ΕΛ.ΑΚΤ./ΔΑ 1°.

θάλασσα αλλά και πτώση προκαλούμενη από συμπεριφορές πανικού των τελικώς διασωθέντων σε συνδυασμό μερικές φορές με παράλληλη εξέλιξη άσχημων καιρικών φαινομένων, κίνδυνος ανατροπής σωστικής λέμβου (rescue boat) λόγω έντονου κυματισμού.

.

Κεφάλαιο 3^ο: Αντιμετώπιση – Διαχείριση φαινομένου

3.1 Λιμενικό Σώμα – Ελληνική Ακτοφυλακή

Αρμόδιος φορέας με γενική αστυνομική και ανακριτική αρμοδιότητα στα λιμάνια, στα πλοία και στο θαλάσσιο χώρο, είναι το Λ.Σ.-ΕΛ.ΑΚΤ. το οποίο, με το προσωπικό και τα επιχειρησιακά μέσα (πλωτά-χερσαία-εναέρια) που διαθέτει, εκτελεί, μεταξύ άλλων, μέσω των περιφερειακών Λιμενικών Αρχών υπό την εποπτεία των Υπηρεσιών του Υ.Ν.Α. και καθήκοντα επιτηρήσεως – ελέγχου των θαλασσίων συνόρων της Ελλάδας, που αποτελούν και εξωτερικά σύνορα της Ε.Ε.

Ωστόσο, από τις απαντήσεις των ερωτώμενων, φαίνεται πως ο αριθμός τόσο των θαλάσσιων μέσων που διατίθενται όσο και του προσωπικού, δεν είναι επαρκής για την αντιμετώπιση του φαινομένου των παράνομα εισερχόμενων / εξερχόμενων αλλοδαπών, αφού ποσοστό 62.5% των ερωτώμενων, θεωρεί ως το πιο σημαντικό για την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση του φαινομένου, την ύπαρξη περισσότερων θαλάσσιων μέσων και σε ποσοστό 32.8% ως δεύτερο πιο σημαντικό, την ύπαρξη περισσότερου προσωπικού (βλ. Πίνακα 13.).

Πίνακας 13.

Ερώτηση 7.		Βαθμός σημαντικότητας (με το 1 ως το πιο σημαντικό)												σύνολο απαντήσεων	
απαντήσεις:		1	%	2	%	3	%	4	%	5	%	6	%	7	%
ερωτηματολόγιο	1. περισσότερα θαλάσσια μέσα (π.χ πλωτά, φουσκωτά)	35	62.5%	12	20.7%	3	5.0%	2	4.0%	2	4.0%	4	7.0%	58	17.4%
	2. καλύτερες χερσαίες υποδομές	4	7.1%	15	25.9%	20	33.3%	9	18.0%	5	10.0%	4	7.0%	57	17.1%
	3. περισσότερο προσωπικό	11	19.6%	19	32.8%	13	21.7%	4	8.0%	2	4.0%	7	12.3%	56	16.8%
	4. ύπαρξη μεταφραστών (για επικοινωνία με τους αλλοδαπούς)	2	3.6%	2	3.4%	10	16.7%	16	32.0%	14	28.0%	9	15.8%	53	15.9%
	5. ύπαρξη ηχογραφημένων "οδηγιών" στις γλώσσες των αλλοδαπών	2	3.6%	5	8.6%	5	8.3%	9	18.0%	15	30.0%	18	31.6%	54	16.2%
	6. ύπαρξη ιατρών στα διάφορα πλωτά μέσα στην Ελληνική Ακτοφυλακή			5	8.6%	7	11.7%	10	20.0%	12	24.0%	15	26.3%	3	100%
συμπληρωμένες από τους ερωτώμενους	7. εκπαίδευση προσωπικού	1	1.8%											1	0.3%
	8. ξεκάθαρες εντολές από την πολιτική ηγεσία	1	1.8%											1	0.3%
	9. καλύτερη συντήρηση υπάρχοντων μέσων φύλαξης					1	1.7%							1	0.3%
	10. δημιουργία ενημερωτικού υλικού [έντυπου - ηλεκτρονικού] με σκοπό την ενημέρωση - αποτροπή					1	1.7%							1	0.3%
σύνολο απαντήσεων		56	100%	58	100%	60	100%	50	100%	50	100%	57	100%	334	100%
δγ/δα -> 2 απαντήσεις -> 3.3% των ερωτώμενων															

Πηγή: Πρωτογενής πηγή δεδομένων, επεξεργασία του συγγραφέα

Η υποστελέχωση, η κακή κατανομή του προσωπικού και οι ελλείψεις σε επιχειρησιακά μέσα, αποτελούν γνωστά ζητήματα ⁽⁵⁵⁾. Η αναγκαιότητα ενίσχυσης του Λιμενικού, φαίνεται και σε επίσημες δηλώσεις του αρμόδιου Υπουργού Ν.Α. ⁽⁵⁶⁾, ο οποίος δηλώνει μεταξύ άλλων την ενίσχυση των Λιμενικών Αρχών νήσων ανατολικού Αιγαίου, τόσο με ανθρώπινο δυναμικό όσο και με επιπρόσθετα επιχειρησιακά μέσα (εναέρια και πλωτά) ανάλογα με τις ανάγκες και τη διαθεσιμότητα. Στις ίδιες δηλώσεις, επισημαίνεται και η δρομολόγηση συστηματικότερης συνεργασίας Λ.Σ.-ΕΛ.ΑΚΤ. με ΓΕΕΘΑ, ΓΕΣ, ΓΕΝ και ΕΛΑΣ.

Σε ερώτηση σχετική με τον φορέα που έχει στηρίζει περισσότερο το προσωπικό του Λιμενικού στην αντιμετώπιση της παράνομης θαλάσσιας διέλευσης αλλοδαπών, σε ποσοστό 40.5% οι ερωτηθέντες δήλωσαν την ΕΛ.ΑΣ. (βλ. Πίνακα 14.),

Πίνακας 14.

Ερώτηση 17.		βαθμός σημαντικότητας (με το 1 ως το πιο σημαντικό)															
απαντήσεις:		1	%	2	%	3	%	4	%	5	%	6	%	7	%	σύνολο απαντήσεων	%
ερωτηματολόγιον	1. Δημοτικές Αρχές	5	11.9%	5	11.6%	11	27.5%	7	18.9%	9	22.5%	5	10.6%	0	0.0%	42	16.4%
	2. Ελληνική Αστυνομία	17	40.5%	14	32.6%	2	5.0%	2	5.4%	4	10.0%	4	8.5%	0	0.0%	43	16.8%
	3. Πυροσβεστικό Σώμα	2	4.8%	2	4.7%	7	17.5%	6	16.2%	8	20.0%	8	17.0%	3	42.9%	36	14.1%
	4. Νοσοκομεία - Κέντρα Υγείας	10	23.8%	11	25.6%	8	20.0%	5	13.5%	3	7.5%	6	12.8%	0	0.0%	43	16.8%
	5. Σύλλογοι - Οργανώσεις για τους αλλοδαπούς	3	7.1%	4	9.3%	4	10.0%	5	13.5%	8	20.0%	16	34.0%	1	14.3%	41	16.0%
	6. Τοπική Κοινωνία	2	4.8%	5	11.6%	8	20.0%	11	29.7%	7	17.5%	8	17.0%	1	14.3%	42	16.4%
συμπληρωμένες από τους ερωτώμενους	7. Frontex	1	2.4%													1	0.4%
	8. Κρατικές Αρχές	1	2.4%													1	0.4%
	9. ΓΕΕΘΑ	1	2.4%													1	0.4%
	10. Ελληνικός Στρατός			1	2.3%									1	14.3%	2	0.8%
	11. Στρατιωτικά - Ναυτικά Παρατηρητήρια			1	2.3%											1	0.4%
	12. Εκκλησία							1	2.7%							1	0.4%
	13. Πολιτική Προστασία									1	2.5%					1	0.4%
	14. οι οικογένειές τους													1	14.3%	1	0.4%
	σύνολο απαντήσεων	42	100%	43	100%	40	100%	37	100%	40	100%	47	100%	7	100%	256	100%
	δηλ/δα -> 2 απαντήσεις -> 3.3% των ερωτώμενων																
κανένας από τους παραπάνω -> 15 απαντήσεις -> 25% των ερωτώμενων																	

Πηγή: Επεξεργασμένα πρωτογενή δεδομένα

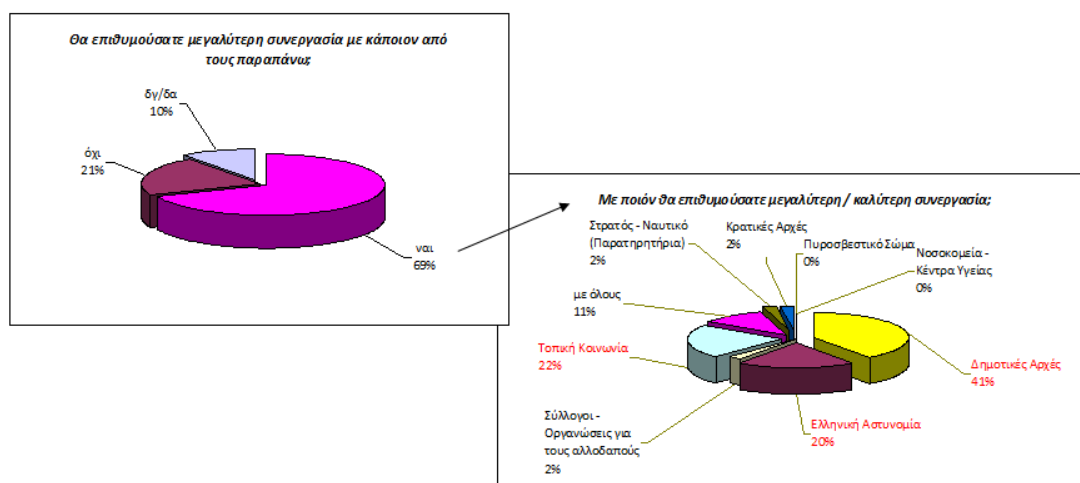
⁽⁵⁵⁾ Περιοδικά: 1. *Νέα Πλεύση Λιμενικού*, Ιανουάριος 2013, σ.4. & 2. *Λιμενική Ρότα*, Τεύχος 11^ο Οκτώβριος – Νοέμβριος – Δεκέμβριος 2012, σ.34.

⁽⁵⁶⁾ Βλ. Δ.Τ. την 17/09/12 στην ιστοσελίδα:

<http://www.hcg.gr/sites/default/files/article/attach/0917940.doc>

ενώ στην ερώτηση εάν θα επιθυμούσαν μεγαλύτερη / καλύτερη συνεργασία με κάποιον από τους φορείς που αναφέρονται στον Πίνακα 14., σε ποσοστό 69% απάντησαν καταφατικά και δήλωσαν σε ποσοστό 41% τις Δημοτικές Αρχές ως τον φορέα εκείνον με τον οποίο θα επιθυμούσαν καλύτερη συνεργασία (βλ. Πίνακα 15.).

Πίνακας 15.

Πηγή: Επεξεργασμένα Πρωτογενή Δεδομένα

Οι ερωτώμενοι, όντας φορείς ενός συγκεκριμένου κοινωνικού ρόλου, καλούνται να δράσουν κατά τέτοιο τρόπο, ώστε να επιτευχθούν οι θεσμικά προκαθορισμένοι στόχοι του σώματος στο οποίο ανήκουν. Για τον παρατηρητή, ο ρόλος τους είναι συνυφασμένος με ένα σύνολο κοινωνικών προσδοκιών των οποίων η εκπλήρωση εγγυάται την εύρυθμη λειτουργία του ελληνικού κράτους⁽⁵⁷⁾. Σε ερώτηση σχετικά με το πώς πιστεύουν ότι βλέπουν τις ενέργειές τους στο ζήτημα της παράνομης διαθάλασσης διέλευσης αλλοδαπών οι τοπικές κοινωνίες, το 59% απάντησε θετικά (βλ. Πίνακα 16.), υποδηλώνοντας έτσι τον τρόπο με τον οποίο θεωρούν ότι γίνονται αντιληπτοί. Στα ίδια πλαίσια, το 97% θεωρεί πως επιτελεί κοινωνικό έργο με την εργασία του (βλ. Πίνακα 17.).

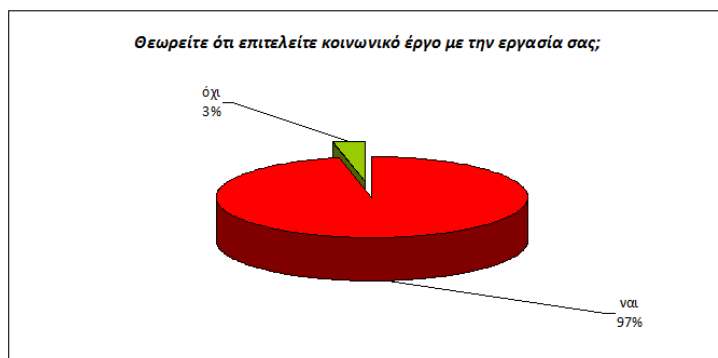
⁽⁵⁷⁾ Χ. Γκόβαρης, *Εισαγωγή στην Διαπολιτισμική Εκπαίδευση*, Διάδραση, 2011, σ.183.

Πίνακας 16.

Πηγή: Επεξεργασμένα πρωτογενή δεδομένα

Πίνακας 17.

Πηγή: Επεξεργασμένα πρωτογενή δεδομένα

Υ.Ν.Α./Λ.Σ.-ΕΛ.ΑΚΤ./ΔΙ.Π.ΘΑ.Σ

Η Διεύθυνση Προστασίας Θαλασσίων Συνόρων είναι αρμόδια:

- α) για τον έλεγχο της τήρησης των διατάξεων που αφορούν τη διακίνηση, παραμονή και εργασία αλλοδαπών στη χώρα και ιδίως την αντιμετώπιση της παράνομης μετανάστευσης
- β) για το σχεδιασμό, οργάνωση, συντονισμό και παρακολούθηση των δράσεων αστυνόμευσης και ελέγχου των θαλασσίων συνόρων και της αντιμετώπισης της παράνομης μετανάστευσης.
- γ) για τη σύνταξη προτάσεων συμμετοχής προσωπικού Λ.Σ.-ΕΛ.ΑΚΤ. σε εκπαιδεύσεις, μετεκπαιδεύσεις, σεμινάρια στην ημεδαπή και την αλλοδαπή σε θέματα

επιχειρήσεων και επιχειρησιακής συνεργασίας για την αντιμετώπιση της παράνομης μετανάστευσης⁽⁵⁸⁾.

Η σπουδαιότητα της τελευταίας αρμοδιότητας της εν λόγω Διεύθυνσης, φαίνεται και από τις απαντήσεις των ερωτώμενων, οι οποίοι, σε ποσοστό 36.4%, πιστεύουν πως το πιο σημαντικό που χρειάζονται προκειμένου να είναι πιο αποτελεσματικοί στην αντιμετώπιση του φαινομένου της παράνομης διέλευσης αλλοδαπών, είναι η επιμόρφωσή τους μέσω σεμιναρίων σε θέματα όπως η αντιμετώπιση των περιστατικών λαθρομετανάστευσης, η αποτροπή παράνομης εισόδου, η αστυνόμευση των θαλασσιών συνόρων και οι τρόποι διακίνησης αλλοδαπών (βλ. Πίνακα 18.).

Πίνακας 18.

Ερώτηση 8.		βαθμός σημαντικότητας (με το 1 ως το πιο σημαντικό)											
απαντήσεις:		1	%	2	%	3	%	4	%	5	%	σύνολο απαντήσεων	%
ερωτηματολογίου	1. επιμόρφωση με σεμινάρια	20	36.4%	6	13.0%	3	7.0%	6	13.3%			35	18.4%
	2. εκμάθηση γλωσσών αλλοδαπών	11	20.0%	14	30.4%	12	27.9%	10	22.2%			47	24.7%
	3. διαρκή εκπαίδευση πάνω στον οπλισμό	19	34.5%	11	23.9%	13	30.2%	9	20.0%			52	27.4%
	4. βασικές γνώσεις πρώτων βοηθειών	3	5.5%	15	32.6%	14	32.6%	18	40.0%	1	100%	51	26.8%
συμπληρωμένες από τους ερωτούμενους	5. αυστηρές συνθήκες φύλαξης στα κέντρα φύλαξης μεταναστών	1	1.8%									1	0.5%
	6. μισθολογική αναγνώριση - εξοπλισμός	1	1.8%									1	0.5%
	7. σαφείς οδηγίες - εντολές για την αντιμετώπιση και τις μεθόδους					1	2.3%	1	2.2%			2	1.1%
	8. λογικά ωράρια εργασίας ώστε να μην επέρχεται κορεσμός							1	2.2%			1	0.5%
σύνολο απαντήσεων		55	100%	46	100%	43	100%	45	100%	1	100%	190	100%
δγ/δα -> 5 απαντήσεις -> 8.3% των ερωτώμενων													

Πηγή: Επεξεργασμένα πρωτογενή δεδομένα

⁽⁵⁸⁾ Εύρεση στις 07/01/13 στην ιστοσελίδα: <http://www.hcg.gr/node/125>

3.2 Frontex

Ο ευρωπαϊκός οργανισμός για την διαχείριση της επιχειρησιακής συνεργασίας στα εξωτερικά σύνορα των Κ-Μ της Ε.Ε. (Frontex), ιδρύθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 2007/2004 του Συμβουλίου της 26^{ης} Οκτωβρίου 2004, με σκοπό την ολοκληρωμένη και αποτελεσματική διαχείριση των εξωτερικών συνόρων (χερσαίων, θαλασσίων και εναερίων) των Κ-Μ της Ε.Ε., με τον συντονισμό των κοινών δράσεων και την παροχή της αναγκαίας τεχνικής συνδρομής και τεχνογνωσίας ⁽⁵⁹⁾.

Πιο αναλυτικά, οι τομείς δράσης του Frontex είναι ⁽⁶⁰⁾:

- *Κοινές επιχειρήσεις*: Σχεδιάζει, συντονίζει, υλοποιεί και αξιολογεί τις κοινές επιχειρήσεις που πραγματοποιούνται με τη συνδρομή προσωπικού και εξοπλισμού των Κ-Μ στα εξωτερικά σύνορα (θαλάσσια, χερσαία και εναέρια).
- *Εκπαίδευση*: Είναι υπεύθυνος για την ανάπτυξη κοινών προτύπων εκπαίδευσης και ειδικών γνωσιακών εργαλείων, που περιλαμβάνουν α) έναν κοινό κορμό μαθημάτων, μέσω των οποίων παρέχεται ένα κοινό βασικό επίπεδο κατάρτισης για τους συνοριοφύλακες σε ολόκληρη την Ε.Ε. και β) μέσα για μια υψηλού επιπέδου εκπαίδευση για περισσότερους ανώτερους αξιωματικούς.
- *Ανάλυση Κινδύνου*: Συγκεντρώνει και αναλύει πληροφορίες σχετικά με την τρέχουσα κατάσταση στα εξωτερικά σύνορα. Τα δεδομένα αυτά συλλέγονται α) από τα σημεία διέλευσης των συνόρων σε συνδυασμό με άλλες επιχειρησιακές πληροφορίες β) από τα Κ-Μ και γ) από άλλες πηγές, συμπεριλαμβανομένων των μέσων μαζικής ενημέρωσης και της ακαδημαϊκής ερευνητικής κοινότητας.
- *Έρευνα*: Χρησιμοποιεί μια πλατφόρμα προκειμένου να φέρει σε επαφή το προσωπικό που ασχολείται με τον έλεγχο των ευρωπαϊκών συνόρων, με την ερευνητική και βιομηχανική κοινότητα, με σκοπό την γεφύρωση του χάσματος ανάμεσα στην τεχνολογική πρόοδο και τις ανάγκες των αρχών ελέγχου των συνόρων.

⁽⁵⁹⁾ Υπουργείο Εξωτερικών, εύρεση στην ιστοσελίδα: <http://www.mfa.gr/exoteriki-politiki/i-ellada-stin-ee/europaikos-horos-dikaioisinis-eleutherias-kai-asfaleias.html?page=5>

⁽⁶⁰⁾ Frontex, εύρεση στην ιστοσελίδα: <http://www.frontex.europa.eu/about/mission-and-tasks>

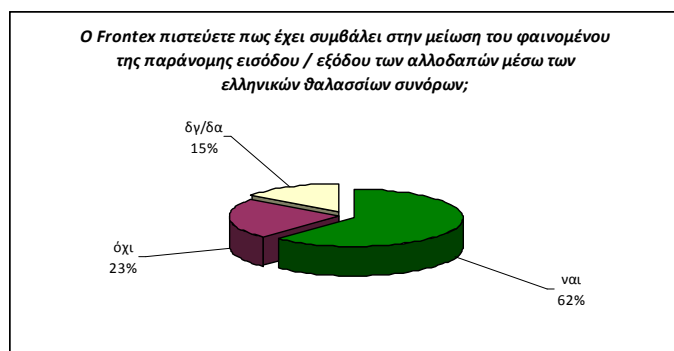
- *Παροχή δυνατότητας ταχείας αντίδρασης:* Έχει δημιουργήσει τις Ευρωπαϊκές Ομάδες Συνοριοφυλάκων (European Border Guard Teams - EBGT), οι οποίες διατηρούνται σε πλήρη ετοιμότητα σε περίπτωση κρίσης στα εξωτερικά σύνορα.
- *Επικουρεί τα κράτη μέλη σε κοινές επιχειρήσεις επαναπατρισμού:* Όταν κάποιο Κ-Μ αποφασίσει την επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων σε αυτό αλλοδαπών, οι οποίοι δεν θέλησαν να φύγουν οικειοθελώς, παρέχεται βοήθεια στο συντονισμό των προσπαθειών του για τη μεγιστοποίηση της αποτελεσματικότητας, διασφαλίζοντας παράλληλα τον σεβασμό των θεμελιωδών δικαιώματα και της ανθρώπινης αξιοπρέπειας των ατόμων που επιστρέφουν, σε κάθε στάδιο της διαδικασίας αυτής.
- *Πληροφοριακά συστήματα και περιβάλλον ανταλλαγής πληροφοριών:* Αναπτύσσει και λειτουργεί πληροφοριακά συστήματα που επιτρέπουν την ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με τους αναδυόμενους κινδύνους και την τρέχουσα κατάσταση στα εξωτερικά ευρωπαϊκά σύνορα, συμπεριλαμβανομένου του Δικτύου Πληροφοριών και Συντονισμού, καθώς και του Ευρωπαϊκού Συστήματος Επιτήρησης των Συνόρων.

Τα γραφεία του Frontex στην Ελλάδα (Frontex Operational Office – FOO) ξεκίνησαν την λειτουργία τους την 1^η Οκτωβρίου 2010. Βρίσκονται στο Αρχηγείο του Λιμενικού Σώματος στον Πειραιά και απαρτίζονται από αρμόδιους σε θέματα φύλαξης συνόρων και διαχείρισης μεταναστευτικών ροών, που συνδράμουν το έργο του ελληνικού λιμενικού και της αστυνομίας. Πρόκειται για ένα κέντρο διευρυμένου ελέγχου της Ανατολικής Μεσογείου (Ελλάδας, Ιταλίας, Κύπρου, Μάλτας) που συντονίζει επιχειρήσεις αποτροπής εισόδου παράνομων μεταναστών, προετοιμάζει μεικτές επιχειρήσεις επιστροφής στις χώρες προέλευσης και πραγματοποιεί ανάλυση κινδύνων και απειλών στη Μεσόγειο.

Ορισμένες από τις επιχειρήσεις που έλαβαν χώρα στην ανατολική Μεσόγειο, με στόχο την αποτροπή κάθε παράνομης διέλευσης των συνόρων, την καταπολέμηση της διασυνοριακής εγκληματικότητας και την λήψη μέτρων για την παράνομη διέλευση ατόμων στα νοτιοανατολικά θαλάσσια σύνορα της Ε.Ε. και στις οποίες συμμετείχε και η Ελλάδα ήταν οι «Ποσειδών Θαλάσσια 2009», «Ποσειδών Θαλάσσια 2010», «Ποσειδών Θαλάσσια 2011» και «Ποσειδών Θαλάσσια 2012» που ακόμα εξελίσσεται.

Η συμβολή του Frontex στην μείωση του φαινομένου της παράνομης διέλευσης αλλοδαπών μέσω των ελληνικών θαλασσίων συνόρων, φαίνεται και από τις απαντήσεις των ερωτώμενων, οι οποίοι σε ποσοστό 62% απάντησαν θετικά (βλ. πίνακα 19.)

Πίνακας 19.

Πηγή: Επεξεργασμένα πρωτογενή δεδομένα

Ο Frontex, συμβάλει στην συνεργασία μεταξύ των αρμόδιων για την φύλαξη των συνόρων αρχών διαφόρων χωρών της Ε.Ε., ενώ ο ίδιος συνεργάζεται στενά τόσο με άλλους εταίρους που συμμετέχουν στην ανάπτυξη του τομέα της Ελευθερίας, της Ασφάλειας και της Δικαιοσύνης (Europol, Eurojust κ.α.), όσο και με τις αρχές ελέγχου των συνόρων χωρών, που ναι μεν δεν ανήκουν στον χώρο Σένγκεν, αλλά αποτελούν ωστόσο χώρες προέλευσης ή διέλευσης των παράνομων μετακινήσεων.

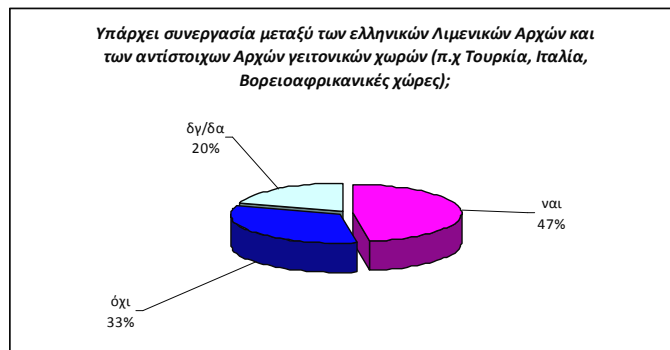
Η σπουδαιότητα της συνεργασίας μεταξύ των χωρών, για την αντιμετώπιση του φαινομένου, καταγράφηκε και στις απαντήσεις των ερωτώμενων, οι οποίοι σε ποσοστό 27.6% θεωρούν πως η περαιτέρω συνεργασία με γειτονικές χώρες, είναι το σημαντικότερο μέτρο, προκειμένου να ανακοπεί η παράνομη είσοδος / έξοδος αλλοδαπών μέσω θαλάσσης στην Ελλάδα (βλ. Πίνακα 20.). Σε ποσοστό δε 47% πιστεύουν πως υπάρχει συνεργασία μεταξύ των ελληνικών Λιμενικών Αρχών και των αντίστοιχων Αρχών γειτονικών χωρών (βλ. Πίνακα 21).

Πίνακας 20.

		Ερώτηση 5.		βαθμός σημαντικότητας (με το 1 ως το πιο σημαντικό)												σύνολο απαντήσεων	
		απαντήσεις:		1	%	2	%	3	%	4	%	5	%	6	%		
ερωτηματολογίου	1. καλύτερη θαλάσσια αστυνόμευση	19	25.0%	10	17.5%	10	17.5%	7	14.0%	4	8.0%	7	13.7%			57	
	2. παρουσία και ευρωπαϊών λιμενικών	4	5.3%	13	22.8%	8	14.0%	13	26.0%	10	20.0%	9	17.6%	1	33.3%	58	
	3. παροχή κρατικής βοήθειας στις χώρες προέλευσης των αλλοδαπών	8	10.5%	4	7.0%	5	8.8%	6	12.0%	15	30.0%	16	31.4%	1	33.3%	55	
	4. αυστηρότερες ποινές σε διακινητές	17	22.4%	13	22.8%	11	19.3%	10	20.0%	5	10.0%	3	5.9%			59	
	5. αυστηρότερες κυρώσεις σε Έλληνες εργοδότες που προσλαμβάνουν παράνομους αλλοδαπούς	6	7.9%	12	21.1%	9	15.8%	10	20.0%	8	16.0%	9	17.6%	1	33.3%	55	
	6. συνεργασία με γειτονικές χώρες	21	27.6%	4	7.0%	13	22.8%	4	8.0	8	16.0%	7	13.7%			57	
συμπληρωμένες από τους ερωτούμενους	7. άμεση απέλαση αλλοδαπών	1	1.3%													1	
	8. εφαρμογή νομοθεσίας			1	1.8%											1	
	9. αποτελεσματική επαναφορά τους στις χώρες απ' όπου προέρχονται					1	1.8%									1	
	σύνολο απαντήσεων		76	100%	57	100%	57	100%	50	100%	50	100%	51	100%	3	100%	344

Πηγή: Επεξεργασμένα πρωτογενή δεδομένα

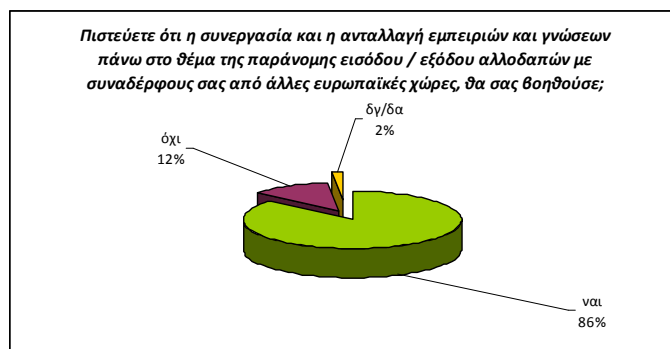
Πίνακας 21.

Πηγή: Πρωτογενή επεξεργασμένα δεδομένα

Οι ερωτώμενοι, στα πλαίσια συνεργασίας μεταξύ χωρών, πιστεύουν σε ποσοστό 86% πως η ανταλλαγή εμπειριών και γνώσεων πάνω στο θέμα της παράνομης θαλάσσιας διέλευσης, με συναδέλφους τους από άλλες χώρες, θα τους βοηθούσε στην εκτέλεση των καθηκόντων τους (βλ. Πίνακα 22.).

Πίνακας 22.

Πηγή: Επεξεργασμένα πρωτογενή δεδομένα

Παρά τα όσα θετικά περιγράφονται για την αποτελεσματικότητα του Frontex, φαίνεται πως αυτοί οι «πολιτιστικοί διαμεσολαβητές» ⁽⁶¹⁾, όπως αποκαλούνται, προβαίνουν σε λάθη, όπως

- ο λανθασμένες από τους μεταφραστές – διερμηνείς καταγραφές υπηκοότητας των συλληφθέντων αλλοδαπών
- ο πρακτικές απώθησης των εν δυνάμει μεταναστών στα χωρικά ύδατα τρίτων χωρών βάσει διμερών συμφωνιών, χαρακτηρίζοντας τους με αυτό τον τρόπο ως «παράνομους μετανάστες» πριν καν εισέλθουν σε κοινοτικό έδαφος προκαλώντας έτσι αμφιβολίες ως προς την τήρηση της αρχής του non-refoulement και της Συνθήκης της Γενεύης για το καθεστώς των προσφύγων ⁽⁶²⁾.

με αποτέλεσμα διάφορες οργανώσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων (Διεθνής Αμνηστία, Κίνηση για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, Αλληλεγγύη στους Πρόσφυγες κ.α.) να αμφισβητούν τον ορθό τρόπο λειτουργίας του οργανισμού και την δημοκρατικότητα των μεθόδων του.

⁽⁶¹⁾ Βλ. συνέντευξη Κυριακάτικη Ελευθεροτυπία, Κυριακή 28 Μαρτίου 2010
<http://www.enet.gr/?i=news.el.article&id=146147>

⁽⁶²⁾ Εύρεση στην ιστοσελίδα:
http://www.astynomia.gr/index.php?option=ozo_content&perform=view&id=1846&Itemid=400&lang

Συμπεράσματα

Η Ελλάδα αποτελεί πύλη εισόδου στην Ε.Ε. για τις μικτές ροές των παράνομων μετακινήσεων. Είναι η χώρα που πλήττεται περισσότερο από την τρέχουσα οικονομική κρίση και παράλληλα η χώρα που καλείται να διαχειριστεί το μεγαλύτερο μέρος των περιστατικών παράνομης διέλευσης, κυρίως λόγω της γεωγραφικής της θέσης.

Επειδή οι μετακινήσεις, οι πολιτικές για τις μετακινήσεις, καθώς και ο τρόπος προσέγγισης του φαινομένου, μεταβάλλονται χωρικά και χρονικά και διαμορφώνονται από τις πολιτικές, οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες ⁽⁶³⁾, η Ελλάδα βρέθηκε ανέτοιμη να αντιμετωπίσει την νέα πραγματικότητα που εμφανίστηκε. Ζήτησε, έλαβε και λαμβάνει βοήθεια από την Ε.Ε., με στόχο τόσο την ενίσχυση των συνοριακών της ελέγχων, όσο και την τροποποίηση της μεταναστευτικής της πολιτικής, για την οποία μάλιστα δέχτηκε και δέχεται τα πυρά οργανώσεων για τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Ωστόσο, οι ενισχυμένοι έλεγχοι και η νομοθεσία που γίνεται ολοένα και αυστηρότερη, δεν καταφέρνουν να αναχαιτίσουν αυτούς που επιθυμούν να εισέλθουν στην Ελλάδα. Μπορεί οι νόμιμες οδοί να κλείνουν όλο και πιο πολύ και η παράνομη είσοδος στην χώρα να καθίστανται όλο και πιο δύσκολη, αλλά φαίνεται πως η επιδίωξη των ανθρώπων να ξεφύγουν από την ανέχεια και τις πολεμικές συρράξεις, τους κάνει να αναζητούν αποφασιστικά εναλλακτικούς τρόπους εισόδου στην Ευρώπη ⁽⁶⁴⁾. Αυτός είναι άλλωστε και ο λόγος του ευμετάβλητου και ευέλικτου χαρακτήρα των διαδρομών που ακολουθούν όσοι προσπαθούν να διέλθουν παράνομα στα σύνορα, δυσχεραίνοντας έτσι την αποτελεσματική αντιμετώπισή τους.

Οι επιπτώσεις του φαινομένου στις ζωές των εμπλεκόμενων αρμοδίων αποτυπώνεται στα εξής αποτελέσματα: οι ερωτώμενοι, σε ποσοστό 51% δήλωσαν πως η ενασχόλησή τους με το φαινόμενο της παράνομης θαλάσσιας διέλευσης, επηρεάζει και την προσωπική τους ζωή, κυρίως, στον ψυχολογικό τομέα (ποσοστό 45%) (βλ. Πίνακα 23).

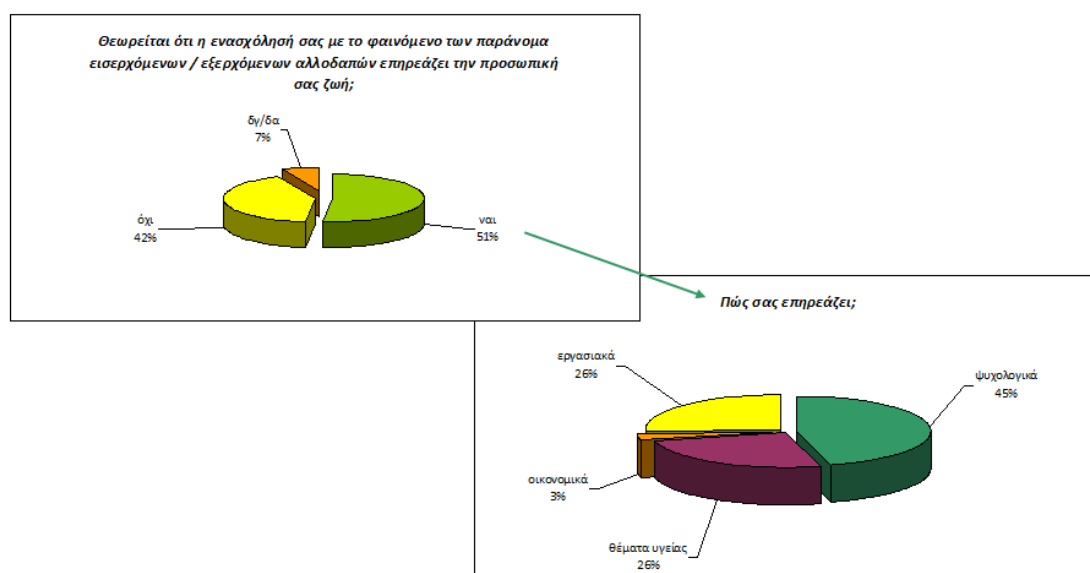
Πιο αναλυτικά, αναφέρθηκαν θέματα σχετικά με την δημιουργία ποικίλων συναισθημάτων, την μείωση του προσωπικού ελεύθερου χρόνου, την απομάκρυνση από τις οικογένειες τους, τις εμπειρίες ανθρώπινων δραμάτων (έρχονται σε επαφή με την δυστυχία, καλούνται να αντιμετωπίσουν μετακινήσεις βρεφών και ανηλίκων, ολόκληρων οικογενειών, εγκυμονούσων, αναπήρων, ατόμων με σοβαρά προβλήματα

⁽⁶³⁾ Μ. Παύλου, Α. Σκουλαρίκη (επιμ.), *Μετανάστες & Μειονότητες, Λόγος και Πολιτικές*, Κέντρο Ερευνών Μειονοτικών Ομάδων, Σειρά Μελετών περίοδος Β'3, Βιβλιόραμα, Αθήνα, 2009, σ. 308.

⁽⁶⁴⁾ Α. Τριανταφυλλίδου – Θ. Μαρούκης (επιμ.), *Η Μετανάστευση στην Ελλάδα του 21^{ου} αιώνα*, Κριτική, 2010, σελ. 410.

υγείας), την ψυχολογική κούραση και το άγχος για την διαχείριση των περιστατικών, τις κατηγορίες για κλοπές που δέχονται, την ψυχολογική βία που βιώνουν, την δημιουργία φόβου για την ζωή τους και τους κινδύνους που συναντούν και την αρχική ευαισθησία τους που σταδιακά σκληραίνει.

Πίνακας 23.

Πηγή: Επεξεργασμένα πρωτογενή δεδομένα

Στα θέματα υγείας, όπου το 26% των ερωτώμενων δήλωσε πως επηρεάζεται, περιέχονται κυρίως ο κίνδυνος μετάδοσης ασθενειών που πιθανών να φέρουν οι συλληφθέντες αλλοδαποί, η έλλειψη προφυλακτικού εξοπλισμού (γάντια, μάσκες, τα οποία και προμηθεύονται οι ίδιοι), ο κίνδυνος πρόκλησης σωματικής βλάβης και περιστατικά υπερκόπωσης.

Τέλος, η επιρροή στον εργασιακό τομέα, αφορά στην υπερεργασία και το άγνωστο ωράριο, γεγονός που το αποδίδουν στη υποστελέχωση του εργασιακού τους χώρου, σε συνδυασμό με τον αυξημένο όγκο εργασίας λόγω περιστατικών (συλλήψεις, δικογραφίες).

Η παράνομες μετακινήσεις αποτελούν κρίσιμο στοίχημα για ένα κοινωνικό κράτος δικαίου. Θα πρέπει να υπάρχει εξισορρόπηση μεταξύ ασκούμενων πολιτικών και προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, με πρώτο μέλημα την προστασία της ανθρώπινης ζωής και αξιοπρέπειας. Προς αυτή την κατεύθυνση, η συνεργασία και αλληλοβοήθεια μεταξύ των χωρών, θεωρείται ίσως η λύση που ενδείκνυται περισσότερο.

Και ας μην ξεχνάμε, πως στους αρχαίους πολιτισμούς, η ελεύθερη μετακίνηση των ανθρώπων θεωρούνταν το κύριο χαρακτηριστικό που διαφοροποιούσε τους ελεύθερους από τους δούλους (Ι. Ψημμένος, 2004, σ.77).

Βιβλιογραφία:

Βαρουξή Χ., Σαρρή Ν., Φραγκίσκου Α. (επιμ.), (2010), *Όψεις μετανάστευσης και μεταναστευτικής πολιτικής στην Ελλάδα σήμερα*, Αθήνα, Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών.

Βεντούρα Α. (επιμ.), (2011), *Μετανάστευση και κοινωνικά σύνορα*, Αθήνα, νήσος.

Γκόβαρης Χ., (2011), *Εισαγωγή στην Διαπολιτισμική Εκπαίδευση*, Διάδραση.

Έμκε – Πουλοπούλου Η., (2007), *Η Μεταναστευτική Πρόκληση*, Παπαζήση.

Green N.L., (2004), *Οι δρόμοι της Μετανάστευσης* [μτφρ. Δ. Παρσάνογλου], Αθήνα, Σαββάλας.

Καβουνίδη Τ., Καρύδης Β., Νικολακοπούλου - Στεφάνου Η., Στυλιανούδη Α.Μ.-Γ. (επιμ.), (2008), *Μετανάστευση στην Ελλάδα: Εμπειρίες – Πολιτικές – Προοπτικές*, Τόμος Β΄, Αθήνα, εκδόσεις ΙΜΕΠΟ.

Καβουνίδη Τ., Κόντης Α., Λιανός Θ., Φακιολάς Ρ. (επιμ.), (2008), *Μετανάστευση στην Ελλάδα: Εμπειρίες – Πολιτικές – Προοπτικές*, Τόμος Α΄, Αθήνα, εκδόσεις ΙΜΕΠΟ.

Καλοφωλιάς Κ.Π., (2011), *Το Μεταναστευτικό Ζήτημα στην Μεσόγειο (Ισπανία – Ιταλία – Ελλάδα)*, Αθήνα, Μιχάλη Σιδέρη.

Κυριαζή Ν., (1999), *Η Κοινωνιολογική Έρευνα, Κριτική Επισκόπηση των Μεθόδων και των Τεχνικών*, 13^η έκδοση, Ελληνικά Γράμματα.

Μαρβάκης Α., Παρσάνογλου Δ., Παύλου Μ. (επιμ.), (2009), *Μετανάστες στην Ελλάδα*, 7^η έκδοση, Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα.

Μαρούκης Θ., (2010), *Οικονομική Μετανάστευση στην Ελλάδα*, Παπαζήση.

Μουσούρου Λ.Μ., (2003), *Μετανάστευση & Μεταναστευτική Πολιτική στην Ελλάδα και την Ευρώπη*, Αθήνα, Gutenberg.

Μπάγκαβος Χ., Παπαδοπούλου Δ., (2006), *Μετανάστευση και ένταξη των μεταναστών στην ελληνική κοινωνία*, Gutenberg.

Παύλου Μ., Σκουλαρίκη Α. (επιμ.), (2009), *Μετανάστες & Μειονότητες, Λόγος και Πολιτικές*, Κέντρο Ερευνών Μειονοτικών Ομάδων, Σειρά Μελετών περιόδου Β΄3, Αθήνα, Βιβλιόραμα.

Ρομπόλης Σ.Γ., (2007), *Η Μετανάστευση από και προς την Ελλάδα*, Επίκεντρο.

Σάσεν Σ., (2011), *Κοινωνιολογία της Παγκοσμιοποίησης*, Αθήνα, Μεταίχμιο.

Τερκενλή Θ.Σ., Ιωσηφίδης Θ., Χωριανόπουλος Ι. (επιμ.), (2007), *Ανθρωπογεωγραφία, Άνθρωπος, Κοινωνία και Χώρος*, Κριτική.

Τριανταφυλλίδου Α. – Γρόπα Ρ. (επιμ.), (2009), *Η Μετανάστευση στην Ενωμένη Ευρώπη*, Κριτική.

Τριανταφυλλίδου Α. – Μαρούκης Θ. (επιμ.), (2010), *Η Μετανάστευση στην Ελλάδα του 21^{ου} αιώνα*, Αθήνα, Κριτική.

Ψημμένος Ι. (2004), *Μετανάστευση από τα Βαλκάνια – Κοινωνικός Αποκλεισμός στην Αθήνα*, 2^η έκδοση, Αθήνα, Παπαζήση.

Έρευνες – Μελέτες:

Σαρρής Ν., (2008), *Θεσμικό Πλαίσιο της Μετανάστευσης σε Εθνικό και Ευρωπαϊκό Επίπεδο*, ΕΚΚΕ, εύρεση στην ιστοσελίδα: http://arxeio.gsdb.gr/wp/wp_sarris.pdf

Χιονάτου Ε., (2012), *Κείμενο Εργασίας 3: Ελλάδα, Ισπανία, Ιταλία: κοινοτικές μεσογειακές «πύλες» της παράνομης μετανάστευσης*, Ε.Μ.ΜΕ.ΔΙΑ., εύρεση στην ιστοσελίδα: http://www.emmedia.gr/EMMEDIA_Chionatou_WP3.pdf

Περιοδικά:

Νέα Πλεύση Λιμενικού, Ιανουάριος 2013.

Λιμενική Ρότα, Τεύχος 11^ο Οκτώβριος – Νοέμβριος – Δεκέμβριος 2012.

Διαδικτυακές Διευθύνσεις:

www.hcg.gr

www.yen.gr

http://www.yptp.gr/asylo.php?option=ozo_content&perform=view&id=4253&Itemid=156&lang=&lang=&lang=GR#paranomi_metanasteusi_2

<http://www.gcr.gr/node/24>

http://www.unhcr.gr/fileadmin/Greece/General/publications/OI_PROSFYGES_TOY_KOSMOY.pdf &

http://www.unhcr.gr/fileadmin/Greece/News/2012/positions/2012_Migration___Asylum_GR.pdf

<http://www.iom.int/files/live/sites/iom/files/publication/flash/index.html>

<http://www.unodc.org/documents/treaties/UNTOC/Publications/TOC%20Convention/TOCebook-e.pdf>

<http://assembly.coe.int/ASP/XRef/X2H-DW-XSL.asp?fileid=19349&lang=en>

<https://www.imap-migration.org/index.php?id=38>

http://www.elesme.gr/elesmegr/periodika/t40/t40_11.htm

https://www.europol.europa.eu/sites/default/files/publications/el_europolreview.pdf

<http://assembly.coe.int/ASP/Doc/XrefViewPDF.asp?FileID=19349&Language=EN>

http://www.frontex.europa.eu/assets/Publications/Risk_Analysis/Fran_Q3_2012.pdf

<http://www.frontex.europa.eu/about/mission-and-tasks>

http://www.axortagos.gr/video-deite-pou-ekripse-ton-lathrometanasti_2.html

<http://www.mfa.gr/exoteriki-politiki/i-ellada-stin-ee/europaikos-horos-dikaiosinis-eleutherias-kai-asfaleias.html?page=5>

http://www.astynomia.gr/index.php?option=ozo_content&perform=view&id=1846&Itemid=400&lang

http://news.kathimerini.gr/4dcgi/_w_articles_ell_2_30/09/2012_497144

http://news.kathimerini.gr/4dcgi/_w_articles_politics_3_30/05/2012_483819

<http://www.enet.gr/?i=news.el.article&id=339681>

<http://www.tovima.gr/society/article/?aid=485540>

<http://www.tovima.gr/relatedarticles/article/?aid=93095&ct=75>

<http://politikalesvos.gr/?p=4899>

http://www.ypes.gr/el/Generalsecretariat_PopulationSC/general_directorate_migratation/diefthinsi_metanasteftikis_politikhs/NOMOI

http://www.minocp.gov.gr/asylo.php?option=ozo_content&perform=view&id=3780&Itemid=465&lang=&lang=

http://emn.ypes.gr/media/15740/assisted%20return%20to%20and%20reintegration%20in%20third%20countries_gr.pdf

Παράρτημα Α΄: Ελληνική και Ευρωπαϊκή Νομοθεσία σχετική με την διέλευση των Συνόρων

Στο παράρτημα αυτό, γίνεται μία συνοπτική αναφορά, στους Νόμους, Πρωτόκολλα, Συνθήκες, Κανονισμούς, σε ελληνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο, που κατά την γνώμη του συγγραφέα, χρησιμοποιούνται συχνότερα στο φαινόμενο της παράνομης διέλευση αλλοδαπών στον ελλαδικό χώρο, μέσω των θαλασσίων συνόρων.

Είναι σημαντικό να σημειωθεί, πως η Ελλάδα, έχει υπογράψει συμφωνίες επανεισδοχής (readmission) κυρίως με γειτονικές χώρες και συγκεκριμένα με την Αλβανία, την Τουρκία και την Βουλγαρία. Η επανεισδοχή είναι σύμφωνη με την Ευρωπαϊκή Οδηγία Επιστροφής (2008/115/ΕΕ) που προβλέπει την επιστροφή στη χώρα μέσω της οποίας έφθασε ο μετανάστης (διέλευση). Σε ορισμένες περιπτώσεις κατά τις οποίες οι Συμφωνίες Επανεισδοχής δεν έχουν υπογραφεί, υπάρχουν Συμφωνίες Αστυνομικής Συνεργασίας που επίσης δίνουν την δυνατότητα επανεισδοχής στη χώρα προέλευσης ή σε τρίτη χώρα που είναι πρόθυμη να δεχτεί τον μετανάστη. Συνολικά η Ελλάδα έχει υπογράψει 13 συμφωνίες επανεισδοχής με χώρες που συνορεύουν με την Ε.Ε. ή με χώρες κράτη-μέλη της Ε.Ε. που δέχονται μεγάλο όγκο μεταναστευτικών πληθυσμών όπως η Ιταλία ⁽⁶⁵⁾.

Νόμος 3386/05 (ΦΕΚ Α΄ 212 / 23-08-2005)

Ο Νόμος 3387/05 (ΦΕΚ Α΄ 212/23-08-2005) με τίτλο «Είσοδος, διαμονή και κοινωνική ένταξη υπηκόων τρίτων χωρών στην Ελληνική Επικράτεια», όπως έχει τροποποιηθεί [με τους Νόμους: 3448/2006 (ΦΕΚ Α΄ 57), 3536/2007 (ΦΕΚ Α΄ 42), 3613/2007 (ΦΕΚ Α΄ 263), 3649/2008 (ΦΕΚ Α΄ 39), 3731/2008 (ΦΕΚ Α΄ 263), 3772/2009 (ΦΕΚ Α΄ 112), 3801/2009 (ΦΕΚ Α΄ 163), 3838/2010 (ΦΕΚ Α΄ 49), 3846/2010 (ΦΕΚ Α΄66), 3870/2010 (ΦΕΚ Α΄ 138), 3875/2010 (ΦΕΚ Α΄ 158), 3879/2010 (ΦΕΚ Α΄ 163), 3900/2010 (ΦΕΚ Α΄ 213), 3907/2011 (ΦΕΚ Α΄ 7), 3938/2011 (ΦΕΚ Α΄61), 4018/2011 (ΦΕΚ Α΄ 215), 4061/2012 (ΦΕΚ Α΄ 66), 4071/2012 (ΦΕΚ Α΄85), 4075/2012 (ΦΕΚ Α΄89)] και ισχύει μέχρι σήμερα, αποτελεί την βάση της πλειοψηφίας των ενεργειών που εκτελούνται αναφορικά με την

⁽⁶⁵⁾ Εύρεση την 12/01/13 στην ιστοσελίδα:
http://emn.yypes.gr/media/15740/assisted%20return%20to%20and%20reintegration%20in%20third%20countries_gr.pdf

παράνομης διέλευσης αλλοδαπών μέσω των θαλασσίων συνόρων στον ελλαδικό χώρο.

Πιο συγκεκριμένα, στο κεφάλαιο ΙΖ' με τίτλο «Γενικές Υποχρεώσεις – Κυρώσεις», άρθρο 83 «Παράνομη είσοδος και έξοδος από τη Χώρα», παράγραφος 1, αναγράφεται ότι «Ο υπήκοος τρίτης χώρας, που εξέρχεται ή επιχειρεί να εξέλθει από το ελληνικό έδαφος ή εισέρχεται ή επιχειρεί να εισέλθει σε αυτό χωρίς τις νόμιμες διατυπώσεις, τιμωρείται με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον τριών μηνών και χρηματική ποινή τουλάχιστον χιλίων πεντακοσίων (1.500) ευρώ. Θεωρείται επιβαρυντική περίπτωση και επιβάλλεται φυλάκιση τουλάχιστον έξι μηνών και χρηματική ποινή τουλάχιστον τριών χιλιάδων (3.000) ευρώ, αν αυτός που επιχειρεί να αναχωρήσει λαθραίως καταζητείται από τις δικαστικές ή αστυνομικές αρχές ή υπέχει φορολογικές ή πάσης φύσεως άλλες υποχρεώσεις προς το Δημόσιο ή είναι υπότροπος. Οι κυρώσεις της παρούσας επιβάλλονται και στους πολίτες των κρατών μελών της Ε.Ε. (προστέθηκε με το άρθρο 45, παρ.1στ του Ν. 3731/2008) ⁽⁶⁶⁾.

Στην παράγραφο 2 του ιδίου άρθρου αναφέρεται ότι «Αν ο υπήκοος τρίτης χώρας εισέλθει στο ελληνικό έδαφος ή εξέλθει από αυτό χωρίς τις νόμιμες διατυπώσεις, ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών, ύστερα από έγκριση του εισαγγελέα εφετών, στον οποίο αναφέρει σχετικώς χωρίς καθυστέρηση, μπορεί, αν δεν συντρέχει περίπτωση του άρθρου 59 παρ. 4 του Κ.Π.Δ., να απόσχει από την ποινική δίωξη για την πράξη αυτήν, οπότε γνωστοποιεί αμέσως την απόφαση του αυτή στον διοικητή της αστυνομικής υπηρεσίας ή λιμενικής αρχής που διαπίστωσε την παράνομη είσοδο ή έξοδο, προκειμένου αυτός, με απόφαση του, να επαναπροωθήσει τον υπήκοο τρίτης χώρας αμέσως στη χώρα προέλευσης ή καταγωγής του. Η έγκριση του εισαγγελέα εφετών μπορεί να δοθεί με οποιοδήποτε πρόσφορο μέσο. Αν δεν καταστεί δυνατή η άμεση επαναπροώθηση του υπηκόου τρίτης χώρας, ο διοικητής της αστυνομικής ή λιμενικής αρχής, αφού συντάξει σχετική έκθεση, παραπέμπει τον υπήκοο τρίτης χώρας στην αρμόδια διοικητική αρχή για απέλαση, σύμφωνα με το άρθρο 76 του νόμου αυτού. Η αρχή αυτή, αν η απέλαση δεν πραγματοποιηθεί μέσα σε τρεις μήνες, γνωστοποιεί τούτο στον αρμόδιο εισαγγελέα πλημμελειοδικών. Στην περίπτωση αυτή, ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών μπορεί να ανακαλέσει την απόφαση του για αποχή από την ποινική δίωξη, ύστερα από έγκριση του εισαγγελέα εφετών, εφόσον

⁽⁶⁶⁾ Εύρεση στις 08/02/13 στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Εσωτερικών:
http://www.ypes.gr/el/Generalsecretariat_PopulationSC/general_directorate_migratation/diefthinsi_met_anastefikis_politikhs/NOMOI/

δεν έχει παρέλθει ένα έτος από την ημέρα της παράνομης εισόδου στη Χώρα του υπηκόου τρίτης χώρας.

Νόμος 3907/2011 (ΦΕΚ Α' 7/26-01-2011)

Με τον ανωτέρω Νόμο «Ίδρυση Υπηρεσίας Ασύλου και Υπηρεσίας Πρώτης Υποδοχής, προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας προς τις διατάξεις της Οδηγίας 2008/115/ΕΚ «σχετικά με τους κοινούς κανόνες και διαδικασίες στα κράτη – μέλη για την επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών» και λοιπές διατάξεις», συστάθηκαν οι ανωτέρω Υπηρεσίες, καθώς και η Αρχή Προσφυγών.

Η Υπηρεσίας Πρώτης Υποδοχής (μεταναστών και προσφύγων) είναι υπεύθυνη για την υποδοχή αλλοδαπών, που συλλαμβάνονται λόγω παράνομης εισόδου ή διαμονής στην Ελλάδα, σε συνθήκες που να εξασφαλίζουν την ανθρώπινη αξιοπρέπεια και τα δικαιώματά τους ⁽⁶⁷⁾. Η υποδοχή αυτή, εκτός του να διασφαλίζει τις άμεσες βιοτικές ανάγκες των αλλοδαπών, περιλαμβάνει ορισμένες σημαντικές διαδικασίες, όπως η εξακρίβωση της ταυτότητάς τους, η καταγραφή τους, ο ιατρικός έλεγχος και η ψυχοκοινωνική στήριξη, η ενημέρωσή τους για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους και η μέριμνα για άτομα που ανήκουν σε ευάλωτες ομάδες, όπως τα ασυνόδευτα παιδιά και τα θύματα βασανιστηρίων.

Ελληνο-Τουρκικό Πρωτόκολλο Επανεισδοχής (ΦΕΚ Α' 163/15-07-2002)

Το Πρωτόκολλο για την εφαρμογή του άρθρου 8 της Συμφωνίας μεταξύ της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Κυβέρνησης της Δημοκρατίας της Τουρκίας, για την καταπολέμηση του εγκλήματος, ιδιαίτερα της τρομοκρατίας, του οργανωμένου εγκλήματος, της παράνομης διακίνησης ναρκωτικών και της παράνομης μετανάστευσης, κυρώθηκε με τον Νόμο 3030/2002 (ΦΕΚ Α' 163/15-07-2002), με σκοπό την προώθηση της συνεργασίας των δύο χωρών στην καλύτερη εφαρμογή των διατάξεων για την μεταφορά προσώπων που δεν πληρούν ή δεν πληρούν πλέον τις ισχύουσες προϋποθέσεις εισόδου.

⁽⁶⁷⁾ Εύρεση στις 20/01/13 στην ιστοσελίδα του Υ.Π.τ.Π : http://www.minocp.gov.gr/asylo.php?option=ozo_content&perform=view&id=3780&Itemid=465&lang=&lang=

Θεσπίστηκε με τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 343/2003 του Συμβουλίου της Ε.Ε. της 18ης Φεβρουαρίου 2003 και αφορά στα κριτήρια και τους μηχανισμούς για τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αίτησης ασύλου που υποβάλλεται σε κράτος μέλος από υπήκοο τρίτης χώρας.

Καθόρισε ότι το κράτος - μέλος στο οποίο αρχικώς ο πολίτης τρίτης χώρας έκανε αίτημα για άσυλο ή όπου η παράτυπη είσοδος έλαβε χώρα, ήταν υπεύθυνο για να διεκπεραιώσει το αίτημα ασύλου. Στην πράξη αυτό προσέθεσε ένα σημαντικό βάρος στις συνοριακές χώρες της Ε.Ε., όπως η Ισπανία, η Ιταλία και η Ελλάδα οι οποίες εξαιτίας της γεωγραφικής τους εγγύτητας με χώρες διέλευσης ήταν οι πρώτες χώρες εισόδου για παράτυπους μετανάστες και αιτούντες άσυλο.

Σένγκεν

Η συνθήκη Σένγκεν τέθηκε σε ισχύ το Μάρτιο του 1995. Ο χώρος Σένγκεν αποτελεί έδαφος όπου εξασφαλίζεται η ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων στο εσωτερικό των χωρών που έχουν υπογράψει τη σύμβαση χωρίς να διαταράσσεται η δημόσια τάξη. Οι χώρες που έχουν υπογράψει τη συμφωνία κατήργησαν τα εσωτερικά σύνορα, αντικαθιστώντας τα με ενιαία εξωτερικά σύνορα.

Οι κύριοι κανόνες που υιοθετήθηκαν στο πλαίσιο Σένγκεν περιλαμβάνουν: α) την άρση των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα β) μια κοινή σειρά κανόνων που εφαρμόζονται σε άτομα που διασχίζουν τα εξωτερικά σύνορα των Κ-Μ της Ε.Ε. γ) την εναρμόνιση των κανόνων σχετικά με τους όρους εισόδου και θεώρησης διαβατηρίου για σύντομες διαμονές δ) την ενισχυμένη αστυνομική συνεργασία (συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων διασυνοριακής παρακολούθησης και συνεχούς καταδίωξης) ε) την ενισχυμένη δικαστική συνεργασία μέσω ενός ταχύτερου συστήματος έκδοσης και καλύτερης μεταβίβασης της εκτέλεσης των κατασταλτικών δικαστικών αποφάσεων και στ) θέσπιση και ανάπτυξη του συστήματος πληροφόρησης Σένγκεν (SIS, πλέον SIS II), μέσω του οποίου αποκτούνται πληροφορίες σχετικά με πρόσωπα ή αντικείμενα ⁽⁶⁸⁾.

⁽⁶⁸⁾ Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες – Γραφείο Ελλάδας Συμβολή στο διάλογο για το μεταναστευτικό και το άσυλο, εύρεση στις 20/01/2013 στην ιστοσελίδα:

Κώδικας Συνόρων του Σένγκεν

Με τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 562/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 15ης Μαρτίου 2006, θεσπίστηκε ο κοινοτικός κώδικας σχετικά με το καθεστώς διέλευσης προσώπων από τα σύνορα (κώδικας συνόρων του Σένγκεν).

Πιο συγκεκριμένα, στον Τίτλο II «Εξωτερικά Σύνορα», Κεφάλαιο I «Διέλευση των εξωτερικών συνόρων και προϋποθέσεις εισόδου», Άρθρο 4 «Διέλευση των εξωτερικών συνόρων» και Άρθρο 5 «Προϋποθέσεις εισόδου για τους υπηκόους τρίτων χωρών» αναλύονται οι αντίστοιχοι τίτλοι.

Παράρτημα Β': Ερωτηματολόγιο

Ερωτηματολόγιο

1. Φύλο

Άνδρας	
Γυναίκα	

2. Ηλικία

Έως 29	
30 – 39	
40 – 49	
Άνω των 50	

3. Επίπεδο εκπαίδευσης

Κάτοχος Μεταπτυχιακού / Διδακτορικού	
Απόφοιτος ΑΕΙ / ΑΤΕΙ	
Απόφοιτος Λυκείου	
Απόφοιτος Γυμνασίου	

4. Για ποιο λόγο πιστεύετε ότι επιλέγουν οι παράνομα εισερχόμενοι / εξερχόμενοι μέσω θαλάσσης αλλοδαποί, την Ελλάδα; (βαθμολογείτε από το 1 έως το 5 ή 6 δίπλα στο καθένα από τα παρακάτω, με το 1 ως σημαντικότερο)

Ευκολία εισόδου / εξόδου λόγω ελλιπούς φύλαξης θαλασσίων συνόρων	
Καλύτερες συνθήκες διαβίωσης στην Ελλάδα	
Καλύτερη αντιμετώπιση των παράνομων αλλοδαπών σε σχέση με άλλες χώρες	
Η Ελλάδα είναι πύλη εισόδου στην Ε.Ε	
Υπαρξη οργανωμένων δικτύων διακίνησης	
Άλλο (παρακαλώ συμπληρώστε)	
Δεν γνωρίζω/Δεν απαντώ	

5. Πώς πιστεύετε ότι μπορεί να ανακοπεί η παράνομη είσοδος / έξοδος αλλοδαπών μέσω θαλάσσης στην Ελλάδα; (βαθμολογείτε από το 1 έως το 6 ή 7 δίπλα στο καθένα από τα παρακάτω, με το 1 ως σημαντικότερο)

Καλύτερη θαλάσσια αστυνόμευση	
Παρουσία και ευρωπαϊών λιμενικών	
Παροχή κρατικής βοήθειας στις χώρες προέλευσης των αλλοδαπών	
Αυστηρότερες ποινές σε διακινητές	
Αυστηρές κυρώσεις σε Έλληνες εργοδότες που προσλαμβάνουν παράνομους	

αλλοδαπούς	
Συνεργασία με γειτονικές χώρες	
Άλλο (παρακαλώ συμπληρώστε)	
Δεν γνωρίζω/Δεν απαντώ	

6. Ποιοι λόγοι πιστεύετε ότι αναγκάζουν τους αλλοδαπούς να εγκαταλείψουν την χώρα τους; (βαθμολογείτε από το 1 έως το 3 ή 4 δίπλα στο καθένα από τα παρακάτω, με το 1 ως σημαντικότερο)

Πόλεμος	
Πείνα – Ανέχεια	
Εγκληματικά στοιχεία που αναζητούν νέους χώρους δράσης	
Άλλο (παρακαλώ συμπληρώστε)	
Δεν γνωρίζω/Δεν απαντώ	

7. Τι κρίνετε απαραίτητο για μια πιο αποτελεσματική αντιμετώπιση των παράνομα εισερχόμενων / εξερχόμενων αλλοδαπών από την πλευρά της Ελληνικής Ακτοφυλακής; (βαθμολογείτε από το 1 έως το 6 ή 7 δίπλα στο καθένα από τα παρακάτω, με το 1 ως σημαντικότερο)

Περισσότερα θαλάσσια μέσα (π.χ πλωτά, φουσκωτά)	
Καλύτερες χερσαίες υποδομές	
Περισσότερο προσωπικό	
Ύπαρξη μεταφραστών (για επικοινωνία με τους αλλοδαπούς)	
Ύπαρξη ηχογραφημένων «οδηγιών» στις γλώσσες των αλλοδαπών	
Ύπαρξη ιατρών στα διάφορα πλωτά μέσα της Ελληνικής Ακτοφυλακής	
Άλλο (παρακαλώ συμπληρώστε)	
Δεν γνωρίζω/Δεν απαντώ	

8. Εσείς προσωπικά, τι πιστεύετε ότι χρειάζεστε προκειμένου να είστε πιο αποτελεσματικοί στην αντιμετώπιση του φαινομένου της παράνομης εισόδου – εξόδου αλλοδαπών; (βαθμολογείτε από το 1 έως το 4 ή 5 δίπλα στο καθένα από τα παρακάτω, με το 1 ως σημαντικότερο)

Επιμόρφωση σε σεμινάρια με θέμα (παρακαλώ συμπληρώστε)	
Εκμάθηση γλωσσών αλλοδαπών	
Διαρκή εκπαίδευση πάνω στον οπλισμό	
Βασικές γνώσεις πρώτων βοηθειών	
Άλλο (παρακαλώ συμπληρώστε)	

Δεν γνωρίζω/Δεν απαντώ	

9. i) Έχετε αντιμετωπίσει περιστατικά βίαιης συμπεριφοράς από πλευράς παράνομων αλλοδαπών;

Ναι	
Όχι	
Δεν γνωρίζω / Δεν απαντώ	

ii) Αν ναι, τι είδους περιστατικά; (παρακαλώ συμπληρώστε)

.....

.....

10. i) Έχετε κινδυνεύσει κατά την διάρκεια επαφής σας με παράνομους αλλοδαπούς;

Ναι	
Όχι	
Δεν γνωρίζω / Δεν απαντώ	

ii) Αν ναι, σε ποιο στάδιο;

Διάσωσης	
Σύλληψης	
Μεταφοράς	
Κράτησης	

iii) Αν ναι, τι είδους κίνδυνο έχετε αντιμετωπίσει; (παρακαλώ συμπληρώστε)

.....

.....

11. i) Οι παράνομοι αλλοδαποί, έχουν κινδυνεύσει κατά την εκτέλεση των καθηκόντων σας ;

Ναι	
Όχι	
Δεν γνωρίζω / Δεν απαντώ	

ii) Αν ναι, σε τι πιστεύετε ότι οφείλεται; (βαθμολογείτε από το 1 έως το 6 ή 7 δίπλα στο καθένα από τα παρακάτω, με το 1 ως σημαντικότερο)

Έλλειψη γνώσης κολύμβησης	
Κακής ποιότητας σωσίβια	
Δυσμενείς καιρικές συνθήκες	
Καταστροφή δικών τους πλωτών μέσων	
Υπεράριθμη παρουσία αλλοδαπών στα πλωτά μέσα που χρησιμοποιούν	
Λανθασμένοι χειρισμοί Λιμενικών	
Άλλο (παρακαλώ συμπληρώστε)	
Δεν γνωρίζω / Δεν απαντώ	

12. Οι τοπικές κοινωνίες πώς πιστεύετε ότι βλέπουν τις ενέργειές σας στο ζήτημα της παράνομης εισόδου / εξόδου αλλοδαπών;

Θετικά	
Αρνητικά	
Αδιάφορα	
Δεν γνωρίζω / Δεν απαντώ	

13. Θεωρείτε ότι επιτελείτε κοινωνικό έργο με την εργασία σας;

Ναι	
Όχι	
Δεν γνωρίζω / Δεν απαντώ	

14. Πιστεύετε ότι η συνεργασία και η ανταλλαγή εμπειριών και γνώσεων πάνω στο θέμα της παράνομης εισόδου / εξόδου αλλοδαπών με συναδέλφους σας από άλλες ευρωπαϊκές χώρες, θα σας βοηθούσε;

Ναι	
Όχι	
Δεν γνωρίζω / Δεν απαντώ	

15. Υπάρχει συνεργασία μεταξύ των ελληνικών Λιμενικών Αρχών και των αντίστοιχων Αρχών γειτονικών χωρών (π.χ. Τουρκία, Ιταλία, Βορειοαφρικανικές χώρες);

Ναι	
Όχι	
Δεν γνωρίζω / Δεν απαντώ	

16. Ο Frontex πιστεύετε πως έχει συμβάλει στην μείωση του φαινομένου της παράνομης εισόδου / εξόδου των αλλοδαπών μέσω των ελληνικών θαλασσιών συνόρων;

Ναι	
Όχι	
Δεν γνωρίζω / Δεν απαντώ	

17. i) Ποιοι από τους παρακάτω πιστεύετε ότι σας έχουν στηρίξει περισσότερο στην αντιμετώπιση του φαινομένου της παράνομης εισόδου / εξόδου αλλοδαπών δια θαλάσσης; (βαθμολογείτε από το 1 έως το 6 ή 7 δίπλα στο καθένα από τα παρακάτω, με το 1 ως σημαντικότερο)

Δημοτικές Αρχές	
Ελληνική Αστυνομία	
Πυροσβεστικό Σώμα	
Νοσοκομεία – Κέντρα Υγείας	
Σύλλογοι – Οργανώσεις για τους αλλοδαπούς	
Τοπική κοινωνία	
Άλλο (παρακαλώ συμπληρώστε)	
Κανένας από τους παραπάνω	
Δεν γνωρίζω / Δεν απαντώ	

ii) Θα επιθυμούσατε μεγαλύτερη / καλύτερη συνεργασία με κάποιον από τους παραπάνω;

Ναι	
Όχι	
Δεν γνωρίζω / Δεν απαντώ	

iii) Αν ναι, με ποιόν; (παρακαλώ συμπληρώστε)

.....

18. i) Θεωρείτε ότι η ενασχόλησή σας με το φαινόμενο των παράνομα εισερχόμενων – εξερχόμενων αλλοδαπών επηρεάζει την προσωπική σας ζωή;

Ναι	
Όχι	
Δεν γνωρίζω / Δεν απαντώ	

ii) Αν ναι, πώς; (παρακαλώ συμπληρώστε)

Υπόμνημα Πινάκων

Πίνακας 24. Δηλωθείσες Εθνικότητες συλληφθέντων από το Λ.Σ.-ΕΛ.ΑΚΤ. αλλοδαπών
ετών 2002 - 2012

ΔΗΛΩΘΕΙΣΑ ΕΘΝΙΚΟΤΗΤΑ	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012*	ΣΥΝΟΛΟ
ΑΦΓΑΝΙΣΤΑΝ	1254	653	928	634	1264	4562	8407	4048	593	259	5	22607
ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΗ	73	325	647	445	624	1226	1065	2172	662	85	15	7339
ΣΟΜΑΛΙΑ	139	439	234	298	182	1411	2086	2316	178	4		7287
ΙΡΑΚ	1100	166	139	304	348	890	1784	216	71	25		5043
ΑΙΓΥΠΤΟΣ	4	29	450	821	296	311	281	56	4	238		2490
ΕΡΥΘΡΑΙΑ	33	23	2			93	593	422	76	1		1243
ΠΑΚΙΣΤΑΝ	390	72	29	37	109	108	161	120	6			1032
ΙΡΑΝ	261	170	74	65	144	40	107	75	66	18		1020
ΛΙΒΑΝΟΣ				32	25	68	471	341	5			942
ΙΝΔΙΑ	182	153	32	94	119	110	80	6	11			787
ΣΟΥΔΑΝ	95	217	159	45	1	33	23	37				610
ΤΟΥΡΚΙΑ	106	26	82	58	19	73	14	102	32	35		547
ΑΛΓΕΡΙΑ	3		9	286	67		3	19	9			396
ΜΠΑΓΚΛΑΝΤΕΣ	7	42	40	54	89	5	19	40	8			304
ΛΙΒΥΗ					40	159	58	16				273
ΜΑΥΡΙΤΑΝΙΑ	5	6	40	59	63	39	16	3				231
ΣΡΙ ΛΑΝΚΑ	7	26	6	18	9	31	61	55	1			214
ΣΥΡΙΑ	2		6		11	20	6	29	22	83	10	189
ΑΙΘΙΟΠΙΑ	59	42	14	3		4	20		1	5		148
ΑΚΤΗ ΕΛΕΦΑΝΤΟΣΤΟΥ		5	86	22		13	2					128
ΚΙΝΑ	98	6	9				9					122
ΑΛΒΑΝΙΑ	12	10	11	24	18	18	11		15			119
ΡΟΥΑΝΤΑ	25					8	11	41				85
ΜΙΑΝΜΑΡ		2	3	54	3		5	6				73
ΚΟΝΓΚΟ	26	11	2	1				5				45
ΣΙΕΡΑ ΛΕΟΝΕ	23		2	4				2				31
ΜΟΛΔΑΒΙΑ	3			1	13		3	4				24
ΜΑΡΟΚΟ	1	1	5	3	1		1	3	4	1		20
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ			16									16
ΓΕΩΡΓΙΑ						4	1	8				13
ΜΠΟΥΡΟΥΝΤΙ	5	3				4						12
ΦΙΛΙΠΠΙΝΕΣ	1	1	1			3	1	4				11
ΝΙΓΗΡΙΑ			1		1	2	1	5				10
ΜΠΟΥΡΚΙΝΑ ΦΑΣΟ		1	3				5					9
ΛΙΒΕΡΙΑ	2	1	4	1								8
ΜΑΛΑΙΣΙΑ	5		1									6
ΤΟΥΡΚΜΕΝΙΣΤΑΝ			6									6
ΤΥΝΗΣΙΑ			1	1				2	1		1	6

ΑΡΜΕΝΙΑ	1	3						1				5
ΣΕΡΒΙΑ					4	1						5
ΟΥΚΡΑΝΙΑ		2		2		1						5
ΣΕΝΕΓΑΛΗ			1				1	3				5
ΥΕΜΕΝΗ					5							5
ΑΖΕΡΜΠΑΙΤΖΑΝ	1			3								4
ΡΟΥΜΑΝΙΑ			3		1							4
ΓΟΥΙΝΕΑ							3	1				4
ΙΟΡΔΑΝΙΑ						2	1					3
ΟΥΖΜΠΕΚΙΣΤΑΝ		3										3
ΓΚΑΜΠΙΑ						1				1		2
ΚΑΜΕΡΟΥΝ								2				2
ΝΕΠΑΛ							1	1				2
ΒΙΕΤΝΑΜ								2				2
ΓΚΑΝΑ	1											1
ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ		1										1
ΤΑΝΖΑΝΙΑ				1								1
ΤΖΙΜΠΟΥΤΙ	1											1
ΤΣΑΝΤ	1											1
ΡΩΣΙΑ			1									1
Π.Γ.Δ.Μ.				1								1
ΤΟΝΓΚΟ							1					1
ΜΑΛΙ							1					1
ΜΠΕΝΙΝ							1					1
ΔΥΤΙΚΗ ΣΑΧΑΡΑ								1				1
ΑΓ. ΔΟΜΙΝΙΚΟΣ								1				1
ΑΝΓΚΟΛΑ												0
ΣΥΝΟΛΟ	3926	2439	3047	3371	3456	9240	15314	10165	1765	755	31	53509

Πηγή: <http://www.hcg.gr/node/2484>

(*Παρατήρηση: Στοιχεία έως 31/03/2012)

Πίνακας 25.: Στατιστικά παράνομης εισόδου μέσω των θ/σ της Ελλάδας περιόδου 2001 – 2012

ΕΤΟΣ	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
περιστατικά (αριθμός περυπτώσεων)	370	277	208	269	234	290	652	907	595	107	55	87
συλληφθέντα πρόσωπα	6864	3926	2439	3047	3371	3456	9240	15314	10165	1765	757	1627
συλληφθέντες διακινητές	137	83	74	124	112	120	196	243	186	51	38	40
κατασχεθέντα: λέμβοι - πλοία	90	67	47	67	58	68	161	182	169	34	12	28
κατασχεθέντα οχήματα	3	3	2	3	11	3	3	11	3	4	—	2

Πηγές: 1. www.hcg.gr & 2. Υ.Ν.Α./Λ.Σ.-ΕΛ.ΑΚΤ/ΔΙ.Π.Θ.Α.Σ, επεξεργασία συγγραφέα

Πίνακας 26.: Στατιστικά παράνομης εισόδου από την Τουρκία μέσω των θ/σ της Ελλάδας
περιόδου 2001 – 2012 (31/03/12)

ΕΤΟΣ	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012 (31/03/12)
συλληφθέντα πρόσωπα	6741	3911	2234	2319	2429	2841	8721	15001	10066	1746	516	31
συλληφθέντες διακινητές	62	44	61	40	64	91	173	217	182	48	22	1
κατασχεθέντα σκάφη	53	67	42	55	56	61	156	174	165	33	11	—
κατασχεθέντα οχήματα	—	—	—	—	9	3	2	8	2	2	—	—

Πηγή: www.hcg.gr, επεξεργασία συγγραφέα

Πίνακας 27.: Στατιστικά απόπειρας παράνομης εξόδου μέσω των θ/σ της Ελλάδας περιόδου
2002 – 2012

ΕΤΟΣ	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
περιστατικά (αριθμός περιπτώσεων)	119	110	200	299	313	511	397	726	953	774	1117
συλληφθέντα πρόσωπα	1128	464	681	815	1084	1634	2483	2593	3167	3859	4681
συλληφθέντες διακινητές	139	69	90	123	203	239	336	368	422	438	455
κατασχεθέντα οχήματα	111	60	73	87	147	171	269	280	290	280	326
κατασχεθέντα σκάφη	—	—	—	—	—	—	1	—	4	15	37

Πηγές: 1. www.hcg.gr & 2. Υ.Ν.Α./Λ.Σ.-ΕΛ.ΑΚΤ/ΔΙ.Π.ΘΑ.Σ, επεξεργασία συγγραφέα